

KOOSKÕLASTATUD JA ÜHISKONTROLLIDE TEGEMISE SUUNISED

detsember 2020

Lühendid

Lühend	Tähendus
CJI	Kooskõlastatud ja ühiskontrollid
EK	Euroopa Komisjon
EDPB	Euroopa Andmekaitseõukogu
ELA	Euroopa Tööjõuamet
EL	Euroopa Liit
EU-OSHA	Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet
GDPR	Isikuandmete kaitse üldmäärus
ILO	Rahvusvaheline Tööorganisatsioon
IMI	Siseturu infosüsteem
KPI	Tulemuslikkuse põhinäitaja
Liikmesriigid	Liikmesriik/liikmesriigid
NLO	Riiklik kontaktametnik
PIR	Kontrolliaruanne
SPO	Sotsiaalpartnerite organisatsioon

Sisukord

Lühendid	2
1. Sissejuhatus	4
1.1 Kooskõlastatud ja ühiskontrollide tähtsus	4
1.2 ELA toetatavate kooskõlastatud ja ühiskontrollide peamised osalejad ja töövood	7
1.3 Suuniste eesmärk	7
2. Tegevussuunised liikmesriikidele: kuidas taotleda ELA-lt kooskõlastatud või ühiskontrolli koordineerimist ja tuge	9
2.1 Juhtumi tuvastamine ja täpsustamine	10
2.2 Liikmesriigid täidavad ELA vormi, sisestades juhtumi andmed	11
2.3 Riiklikud kontaktametnikud saavad ametliku abitaotluse ja teavitavad teisi asjaomaseid liikmesriike	12
2.4 ELA hindab kooskõlastatud või ühiskontrolli toetamise taotlust	12
2.5 Liikmesriigid ja ELA koostavad ja allkirjastavad lepingu ning lepivad kokku kooskõlastatud või ühiskontrolli üksikasjad	13
2.6 Juhtumi menetlemine	16
2.7 Ühismeetme koordinaator koostab järelaruande	18
2.8 Liikmesriigid ja ELA tuvastavad lüngad ja võimalikud edasised meetmed	18
2.9 Liikmesriigid ja ELA lõpetavad juhtumi ja kavandavad võimalikke järelmeetmeid	18
3. Tegevussuunised ELA-le kooskõlastatud või ühiskontrolli algatamiseks	21
3.1 ELA kogub teavet kaebustest ning oma analüüsides ja riskihinnangutest	22
3.2 ELA lõpetab hindamise ja edastab juhtumi tegevusdirektorile	23
3.3 ELA tegevusdirektori ametlik otsus, kas soovitada juhtumit asjaomaste liikmesriikide ametiasutustele	23
3.4 ELA saadab riiklike kontaktbüroode kaudu liikmesriikidele juhtumi andmed ja ettepaneku teha kooskõlastatud või ühiskontroll	23
4. Tegevussuunised riigi tasandi sotsiaalpartnerite organisatsioonidele ELA teavitamiseks juhtumitest ..24	24
4.1 Sotsiaalpartnerid koguvad juhtumi andmeid, märkides varasemad katsed pöörduda juhtumiga asjaomaste riigi ametiasutuste poole	25
4.2 Riiklik sotsiaalpartnerite organisatsioon võtab ühendust asjaomaste riigi ametiasutustega ja teatab kavatsusest edastada juhtum ELA-le	26
4.3 Riiklik sotsiaalpartnerite organisatsioon täidab juhtumist ELA-le teatamiseks vastava vormi	26
4.4 Riiklik sotsiaalpartnerite organisatsioon edastab juhtumi ELA-le ning teavitab asjaomaseid riigi ametiasutusi ja kontaktametnikke	26
4.5 ELA ja asjaomaste liikmesriikide riiklikud kontaktametnikud hindavad juhtumit	26
4.6 ELA tegevusdirektor tuvastab, mis meede (kui üldse) on juhtumi käsitlemiseks asjakohane, ja teavitab kõiki asjaosalisi	26
1. lisa. Juhtumi kirjeldus	28
2. lisa. Näidisleping	29
2a lisa. Kontrollikava	31
3. lisa. Kontrolliaruanne	34
4. lisa. Ülevaade kooskõlastatud ja ühiskontrollide õiguslikest alustest liikmesriikides	39
Kas on olemas piiriüleste ühiskontrollide õigusraamistik? (Üksikasjalikud tulemused)	41
Mis on külaisinspektori pädevus teie liikmesriigis tehtava ühiskontrolli ajal? (Üksikasjalikud tulemused)	43
Kas teises liikmesriigis tehtud kontrolliga kogutud tõendeid saab kasutada tõenditena kohtus? (Üksikasjalikud tulemused)	45
Kas teises liikmesriigis tehtud kontrolliga kogutud tõendeid saab kasutada tõenditena haldusmenetlustes? (Üksikasjalikud tulemused)	47

1. Sissejuhatus

Töajõu liikuvuse kuritarvituste üha suurema keerukuse tõttu on vaja keerukamaid piiriüleseid kontrollid. Nende piiriüleste kontrollidega saab tõhusalt võidelda keerukate petuskeemide vastu, ühendades eri jõustamisasutuste ressursid, teabe ja teadmised. Et kontrollid eeldavad ka head ülevaadet asjaomaste partnerriikide kohaldatavast õigusest, tõenditena nõutavatest dokumentidest ning kõige asjakohasematest uurimismeetoditest ja välisabist, on vaja kaasata asjaomased sidusrühmad – teised liikmesriigid, riiklikud või rahvusvahelised organisatsioonid (nt EU-OSHA, Europol, Eurojust), sealhulgas sotsiaalpartnerid, kui asjakohane.

Kooskõlastatud ja ühiskontrollide väga oluline aspekt on teabe jagamine. Teavet tuleb alati jagada turvaliselt (kasutades siseturu infosüsteemi (IMI), muid ELi süsteeme või krüptitud digitaalset sidet, olenevalt teabe liigist) ning samuti tuleb tagada, et välispartner täidab kõiki isikuandmete kaitse üldmääruse nõudeid.

Piiriüleised kontrollid võivad edendada ennetamist ja nõuete täitmist, sest nendega saadakse väärtuslikku teavet õigusrikkujate ajendite kohta ja suuniseid tulevaseks piiriüleseks koostööks. Et tõhusamalt piirata ja ennetada töajõu liikuvuse kuritarvitamist tulevikus, peaksid riiklikud inspeksioonid rohkem kasutama riskihindamisvahendeid ja teiste riikide kontrollitulemusi. Euroopa Töajõuamet pakub praktilist tuge koostööks, keskendudes standardsete koostöövahendite väljatöötamisele, tulemuste levitamisele ja tõhusatele ühiskontrollimenetlustele.

1.1 Kooskõlastatud ja ühiskontrollide tähtsus

Töajõu vaba liikumine ja teenuste osutamise vabadus on kaks Euroopa Liidu neljast vabadusest. Töajõu liikuvuse ja teenuste piiriülese osutamise vabaduse tagamine on ühtse turu põhieesmärgid. Üle 17,6 miljoni eurooplase elab mujal liikmesriigis kui päritoluriigis¹. Ka ettevõtjad saavad kasu

siseturust ja tegutsevad iga päev piiriülesest. Füüsilisest isikust ettevõtjad asutavad oma ettevõtte teistes liikmesriikides. Piiriülene tegevus on ELi iseloomulik tunnus, mis toob kasu üksikisikutele, majandusele ja kogu ühiskonnale. ELi-sisese töajõu liikuvuse suurenemine ning jätkuv majanduslik ja sotsiaalne ebavõrdsus suurendavad siiski töajõu piiriülese liikuvuse probleeme kogu ELis. Kooskõlastatud ja ühiskontrollide vajadus kasvab, eriti sellistes valdkondades nagu töajõu lähetamise kuritarvitamine, fiktiivsed füüsilisest isikust ettevõtjad, petturlikud varifirmad, fiktiivsed ajutisi töajõu vahendavad bürood ja deklareerimata töö.

Tõhusad piiriüleised ühismeetmed võivad aidata jõustamisasutustel kogu Euroopas neid probleeme lahendada. Selliste meetmed on muu hulgas kooskõlastatud ja ühiskontrollid, mis võivad toimida tõhusa heidutusena, sest ühendatakse mitme partneri uurimisvolitused, eksperditeadmised ja ressursid. Samuti edendavad need kogu ELi jõustamisasutuste koostööd ja näitavad üldsusele, et võideldakse keerukate piiriüleste pettustega.

Piiriüleised kontrollid ei ole paljudes liikmesriikides seni veel tavalised. Eurofoundi uuringu² kohaselt on enamikul liikmesriikidel (19) kogemusi ühiste piiriüleste töajõu kontrollidega ja nendega kogutud tõendite kasutamisega, kuid liikmesriigid teatavad, et sellised kontrollid ei ole tavalised. Tavaliselt toimub piiriülene kontroll teabe jagamise vormis ja harva teiste liikmesriikide inspektorite külastusena.

Jõustamisasutustel on välisriikides piiratud volitused ja piiratud pädevus lahendada töajõu liikuvuse probleeme, sest nende volitused piirduvad nende asukohariigi jurisdiktsiooniga. Lisaks põhinevad praegu kasutatavad ELi ja piiriüleised meetmed peamiselt kahepoolsetel suhetel (ja vastastikuse mõistmise memorandumitel) ning teabevahetusel. Töajõu liikuvuse kuritarvitamise kasvava keerukuse tõttu on siiski vaja riske tõhusamalt hinnata ja koordineerida kontrollid enamates riikides ja kogu ELis. Näiteks tegutsevad petturlikud varifirmad sageli mitmes liikmesriigis. Nende tegutsemisaeg on piiratud, nende suurus

¹ ELi-sisese töajõu liikuvuse 2019. aasta aruanne on avaldatud veebis ([link](#)).

² Eurofound (2019), „Joint cross-border labour inspections and evidence gathered in their course“ (Ühised piiriüleised töajõu kontrollid ja nendega kogutud tõendid), avaldatud veebis ([link](#)).

varieerub ning nad muudavad pidevalt ärinime ja registrijärgset asukohta. Nad kohanduvad kiiresti, et vältida kontrolli. Kõik need tegurid takistavad veenvate tõendite jaoks vajalike dokumentide ja äriühingu andmete kogumist, võrdlemist ja kontrollimist³.

2017. aasta septembris teatas Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker Euroopa Liidu olukorda käsitlevas kõnes Euroopa Parlamendile Euroopa Tööjõuameti loomisest. Seejärel asutati Euroopa Tööjõuamet (edaspidi „ELA“ ja „amet“) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1149 (edaspidi „ELA määrus“), mis jõustus 31. juulil 2019.

ELA määruse artikli 2 kohaselt on ameti eesmärk aidata kaasa tööjõu õiglase liikuvuse tagamisele kogu liidus ning abistada liikmesriike ja komisjoni sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimisel liidus. Sel eesmärgil teeb ELA järgmist:

- ✓ hõlbustab juurdepääsu teabele õiguste ja kohustuste kohta, mis on seotud tööjõu liikuvusega kogu liidus, ning juurdepääsu asjaomastele teenustele;
- ✓ hõlbustab ja süvendab liikmesriikide koostööd liidu asjaomaste õigusaktide täitmise tagamisel kogu liidus, sealhulgas hõlbustab kooskõlastatud kontrollide ja ühiskontrollide tegemist;
- ✓ on vahendaja ja aitab leida lahenduse liikmesriikide piiriüleste vaidluste korral;
- ✓ toetab liikmesriikidevahelist koostööd deklareerimata tööga tegelemisel.

ELA määruse artikli 8 lõike 1 kohaselt koordineerib ja toetab amet kooskõlastatud kontrolli ja ühiskontrolli ameti pädevusse kuuluvates valdkondades (vt joonis 1).

³ Euroopa platvorm deklareerimata töö vastase tegevuse alase koostöö edendamiseks (2019), „Cross-border concerted and joint inspections in the fight against undeclared work“ (Piiriülesed kooskõlastatud ja ühiskontrollid deklareerimata töö vastases võitluses).

Joonis 1. Kontrolli liik

Määratlused ja kontrollivajadused

Kooskõlastatud kontrollid

Piiriülesed kooskõlastatud kontrollid on kontrollid, mida tehakse seotud juhtumite korral vähemalt kahes liikmesriigis korraga, kusjuures liikmesriikide ametiasutused tegutsevad oma territooriumil ja neid toetavad ameti töötajad, kui asjakohane.

Ühiskontrollid

Piiriülesed ühiskontrollid on ühes liikmesriigis tehtavad kontrollid, milles osalevad ühe või mitme liikmesriigi ametiasutused ja neid toetavad ameti töötajad, kui asjakohane.

Nii kooskõlastatud kui ka ühiskontrollid võimaldavad muu hulgas võrrelda sama ettevõtte eri töökohtade vastavust nõuetele eri riikides ning võrrelda tööendeid, dokumente ja tunnistusi; samuti võivad need aidata koguda vajalikke tööendeid teises liikmesriigis algatatud juhtumite lahendamiseks.

Ühes liikmesriigis ühes kohas

Ühes liikmesriigis ühes kohas toimivate ühiskontrollidega on võimalik saada põhjalikke teadmisi või teavet konkreetse juhtumi kohta, mida ei saa selgitada üksnes teabevahetusega.

Näiteks et leida, kas on toimunud töötajaid kuritarvitav lähetamine, suheldakse töötajatega nende emakeeles ja uuritakse, kas nad tegelikult lähetati.

Ühes liikmesriigis mitmes kohas

Sama kui vasakul, kuid laiema ulatusega: hõlmab üht või mitut ettevõtet, millel on mitu kontorit või filiaali, või mitut ettevõtet samas majandussektoris.

Ühes või mitmes kohas vähemalt kahes liikmesriigis

Mitmes liikmesriigis tehakse ühis- või kooskõlastatud kontrole, et lahendada keerukamaid ja/või muutuvaid tööjõu piiriülese liikuvuse probleeme, näiteks ajutisi töötajaid vahendavad bürood või mitmes liikmesriigis tegutsevad võrgustikud. Eesmärk on käsitleda kiiresti muutuvaid juriidilisi isikuid või mitut alltöövõtjat.

1.2 ELA toetatavate kooskõlastatud ja ühiskontrollide peamised osalejad ja töövood

ELA määruse artikli 8 lõike 1 kohaselt võib üks või mitu liikmesriiki taotleda kooskõlastatud kontrollide või ühiskontrollide algatamist. Samuti võib amet teha enda algatusel asjaomaste liikmesriikide ametiasutustele kooskõlastatud või ühiskontrolli ettepaneku. Lisaks tohivad riigi tasandi sotsiaalpartnerite organisatsioonid ELA määruse artikli 8 lõike 1 kohaselt teavitada ametit juhtumitest (vt joonis 2).

Joonis 2. Kontrolli algataja

ELA

Võib teha kooskõlastatud või ühiskontrolli ettepaneku

Liikmesriigid

Võivad taotleda kooskõlastatud või ühiskontrolli

Sotsiaalpartnerite organisatsioonid

Võivad teavitada ametit juhtumitest

Need osalejad võivad algatada kolm põhilist töövoogu, et kavandada ja rakendada ELA toetatavaid kooskõlastatud ja ühiskontrollide ning võtta järelemeetmeid. Siin dokumendis kirjeldatakse neid töövooge, keskendudes kogu kontrolliprotsessile algatajate seisukohast.

Parim tava

Oluline on kaalutleda võimalust moodustada kontrolli tegemiseks eri pädevatest asutustest ja asjakohasel juhul muudest sidusrühmadest koosnevad koostöörühmad.

1.3 Suuniste eesmärk

Siin dokumendis käsitletakse vajalikke aspekte, mis aitavad liikmesriikidel teha piiriüleseid kooskõlastatud või ühiskontrollide, pöörates erilist tähelepanu ELA koostatud vahendite ja vormide kasutamisele.

Selles antakse riikide jõustamisasutustele praktilisi suuniseid, kuidas valmistada ette ja teha tõhusaid piiriüleseid kontrole ning võtta järelemeetmeid, et tagada tööjõu liikuvuse ELi eeskirjade õiglane, lihtne ja tõhus jõustamine.

Suunised hõlmavad ka kooskõlastatud ja ühiskontrollide õigusliku aluse analüüsi, tõendite kasutamist sellistel kontrollidel ning inspektorite rolli vastuvõtvates liikmesriikides (üksikasjalik teave on [4. lisas](#)).

Suuniseid tuleb lugeda koos praktilise käsiraamatuga, mille on koostanud Euroopa platvorm deklareerimata töö vastase tegevuse alase koostöö edendamiseks⁴ ning milles on piiriülese deklareerimata töö strateegilise käsitluse ja eduka kontrolli etappide üksikasjalik teave.

Suunised on abiks asjaomaste jõustamisasutuste (nt liikmesriikide inspeksioonide või muude ametiasutuste) inspektoritele ning sisaldavad kooskõlastatud ja ühiskontrollide tegemise sammsammulisi juhiseid (vt joonis 3).

Ameti tegevusvaldkond hõlmab järgmist:

- ✓ töötajate vaba liikumine (määrus (EL) nr 492/2011 ja direktiiv 2014/54/EL);
- ✓ EURES (määrus (EL) 2016/589);
- ✓ töötajate lähetamine (direktiiv 96/71/EÜ (muudetud direktiiviga 2018/957/EL) ja direktiiv 2014/67/EL);
- ✓ sotsiaalkindlustuse koordineerimine (määrus (EÜ) nr 883/2004 ja määrus (EÜ) nr 987/2009, määrus (EL) nr 1231/2010) ning kohaldatavuse ulatuses nõukogu määrused (EMÜ) nr 1408/71, (EMÜ) nr 547/72 ning (EÜ) nr 859/2003;
- ✓ rahvusvaheliste autoveoeeskirjade sotsiaalsed aspektid (määrus (EÜ) nr 561/2006; direktiiv 2006/22/EL; määrus (EÜ) nr 1071/2009).

⁴ [Euroopa platvorm deklareerimata töö vastase tegevuse alase koostöö edendamiseks \(2019\). „Practitioners’ toolkit: cross-border concerted and joint inspections“ \(Piiriüleste kooskõlastatud ja ühiskontrollide praktiline käsiraamat\).](#)

1.4 Edukate kooskõlastatud ja ühiskontrollide etapid

1.4.1 Kooskõlastatud ja ühiskontrollide kavandamine

Kontrolli nõuetekohane kavandamine on otsustava tähtsusega. Vastasel juhul ei ole kontroll tõenäoliselt tõhus ega pruugi anda soovitud tulemusi. Kavandamine tagab eduka tegevuse ja ressursside tõhusa jaotamise.

Kooskõlastatud ja ühiskontrollide kavandamine algab piiriülest koostööd nõudva juhtumi tuvastamisest ja täpsustamisest (täites [juhtumikirjelduse vormi 1. lisas](#)) ning lõpeb [2. lisas](#) oleva piiriülese kooskõlastatud või ühiskontrolli lõpliku lepingu sõlmimisega (edaspidi „leping“). Leping sisaldab kontrollikava ([2a lisa](#)), mille koostab kooskõlastatud või ühiskontrolli algataja koos kavandamisetapis osalevate sidusrühmadega.

1.4.2 Kooskõlastatud ja ühiskontrollide rakendamine

Rakendusetapp hõlmab kooskõlastatud ja ühiskontrollide kohapealseid etappe.

Rakendusetapis järgivad kõik rühmaliikmed lepingus ja/või kontrollikavas olevaid juhiseid. Koordinaatorid teevad otsuseid (sh seoses mis tahes ootamatute sündmuste või vajadusega lepingut kohandada) kindlaksmääratud sidekanalite kaudu.

Inspektorid püüavad selgitada kontrollitavate juhtumite üksikasju, näiteks tuvastades kõik kohapealsed tegevused ja töötajad. Tööandjal või vastutaval juhil võidakse paluda esitada kõigi registreeritud töötajate nimekiri, töösuhte liik (töölepingud ja lepingu liik: füüsilisest isikust ettevõtjad, alltöövõtjate töötajad või ajutised töötajad), tööaeg, palk, A1 vormid, töö- ja elamisload. Seejärel võrreldakse seda teavet töötajate

avalduste, dokumentide ja ametlike registreeritud või andmebaasidega. Sama kontrolli võib kasutada alltöövõtja töötajate suhtes (võidakse teha järelkontroll). Kontrolli täpne metoodika lähtub põhieesmärgist ja põhineb osalevate ametiasutuste vastastikusel kokkuleppel.

Kui kooskõlastatud või ühiskontroll algatatakse sotsiaalpartnerite organisatsiooni esitatud teabe alusel, hindab ELA juhtumit ja tuvastab, mis meede (kui üldse) on juhtumi käsitlemiseks asjakohane, ning teavitab kõiki asjaosalisi.

1.4.3 Kooskõlastatud ja ühiskontrollide järelmeetmed

Piiriüleste kontrollide järelmeetmed on vajalikud järgmise kolme põhieesmärgi saavutamiseks:

- ✓ kooskõlastatud ja ühiskontrollide tõhustamine;
- ✓ inspektorite ja muude asjaomaste ametiasutuste suurem suutlikkus hinnata ja ohjata uute ning keerukate tööjõu liikuvusega seotud juhtumite riske;
- ✓ tööandjate ja töötajate käitumise muutmine (nt registreeritud töötajate arvu suurendamine kontrollitavas ettevõttes või sektoris)⁵.

Selles etapis rakendatakse kontrolliaruandes ([3. lisa](#)) kokku lepitud järelmeetmeid.

Joonis 3. Edukate kooskõlastatud ja ühiskontrollide etapid

Kavandamine

Rakendamine

Järelmeetmed

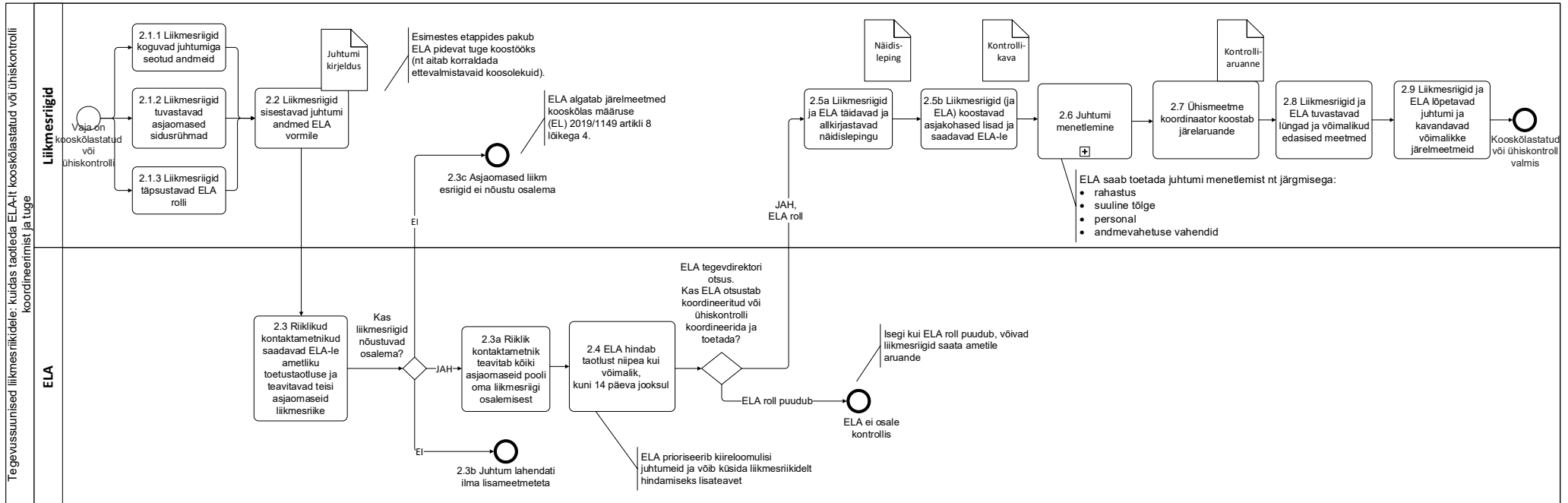
⁵ Allikas: Euroopa platvorm deklareerimata töö vastase tegevuse alase koostöö edendamiseks (2019), õppematerjal 28.2.–1.3.2019 Lissabonis (Portugal) toimunud teemaseminarilt piiriüleste kooskõlastatud ja ühiskontrollide kohta.

2. Tegevussuunised liikmesriikidele: kuidas taotleda ELA-lt kooskõlastatud või ühiskontrolli koordineerimist ja tuge

ELA määruse artikli 8 lõike 1 kohaselt võivad liikmesriigid taotleda kooskõlastatud kontrollide ja ühiskontrollide algatamist. Tegevussuunistes liikmesriikidele on praktilised sammud, kuidas ette valmistada ja teha tõhusat kooskõlastatud või

ühiskontrolli ja võtta selle järelmeetmeid. Tegevussuunistes käsitletakse ka juhtumeid, kus üks või mitu liikmesriiki otsustavad mitte osaleda kooskõlastatud või ühiskontrollis.

Joonis 4. Tegevussuunised liikmesriikidele: kuidas taotleda ELA-lt kooskõlastatud või ühiskontrollide koordineerimist ja tuge

* Tegevussuuniste eraldi etappide numeratsioon vastab üksikasjalikule kirjeldusele allpool.

Selgitavad märkused

2.1 Juhtumi tuvastamine ja täpsustamine

2.1.1 Liikmesriik kogub juhtumiga seotud andmeid

Kontroll tuleb algatada oluliste kaebuste või korduvate piiriüleste probleemide korral või riskihindamise tulemuste põhjal. Kooskõlastatud ja ühiskontrollide eesmärk on käsitleda järgmist:

- ☑ töötajate vaba liikumise kohaldatavate Euroopa ja riiklike eeskirjade rikkumine ja/või
- ☑ teenuste vaba liikumise (töötajate lähetamise) kohaldatavate Euroopa ja riiklike eeskirjade rikkumine.

Kontrollide lühiajalised eesmärgid on karistuste määramine, maksete sissenõudmine, ettevõtete sulgemine, liikuvate töötajate kaitse jt. Pikaajaline eesmärk on näiteks deklareerimata ja osaliselt deklareerimata töö vähendamine ning

konkreetse sektoris või Euroopa ja riiklikus õigussüsteemis sätestatud kohaldatavate eeskirjade tegelik järgimine (nt miinimumpalk, tööaeg, sotsiaalkindlustusmaksete nõuetekohane tasumine jt).

Kooskõlastatud ja ühiskontrolli põhieesmärk, lühiajalised ja pikaajalised eesmärgid sätestatakse lepingus.

Tähtis

On väga soovitatav, et liikmesriik oleks enne ühismeetmete algatamist ja asjaomaste pooltega ühenduse võtmist juhtumit mõnevõrra juba uurinud.

2.1.2 Liikmesriik tuvastab asjaomased sidusrühmad

Tööjõu liikuvuse kuritarvituste üha suurema keerukuse tõttu on vaja keerukamaid piiriülesteid kontrollide vähemalt kahes liikmesriigis. See võimaldab uurida juhtumeid kogu tarneahela ulatuses, sealhulgas mitme eri riikides asuva ettevõtte või alltöövõtja tegevust. Kontrollid eeldavad head ülevaadet asjaomaste partnerriikide õigusaktidest, tõenditena nõutavatest dokumentidest ning kõige asjakohasematest uurimismeetoditest ja välisest abist (politsei, sotsiaalpartnerid jt). Seega on mõnes keerulises juhtumis vaja kaasata muid sidusrühmi – muid liikmesriike, riiklikke või rahvusvahelisi asutusi (nt EU-OSHA, Europol, Eurojust), sealhulgas

asjakohasel juhul sotsiaalpartnereid ja nende hallatavaid asutusi. Kooskõlastatud või ühiskontrolli algataja tuvastab ja täpsustab, miks nad tuleb kaasata ja mis meetmeid nad võtavad.

Kui kontroll tehakse muude sidusrühmade osalusel, on oluline, et kõik sidusrühmad osaleksid kavandamisel. Kontrolli eesmärgid, iga sidusrühma roll, kasutatav meetodika, juhtiv(ad) isik(ud) ning teabe jagamise ja esitamise viis peavad olema selged igale sidusrühmale.

Politsei ja prokurörid saavad toetada piiriülesteid kontrollide suure riskiga sektorites või keerukate pettuse- ja tööjõu ärakasutamise juhtumites, sulgedes töökohti, kasutades alternatiivseid uurimismeetodeid (nt telefonikõnede pealtkuulamist või ruumide läbiotsimist) ja tagades inspektorite ohutuse.

Eurojusti ja Europoli võimalik tugi

EUROJUST

Eurojust on ELi õiguskoostöö asutus. Selle tegevusvaldkond hõlmab organiseeritud kuritegevust, rasket kuritegevust ja terrorismi. Eelkõige võib Eurojust oma riiklike büroode kaudu või kolleegiumina taotleda liikmesriikide asjaomastelt ametiasutustelt ühiste uurimise rühmade moodustamist. Riiklikel büroodel on õigus osaleda sellistes rühmades ja nende algatamisel. Kriminaalasjades tehtav õiguskoostöö ja politseikoostöö võimaldavad teha mitmesuguseid ühisuurimisi ehk uurimisi, kus ühe liikmesriigi ametnikud osalevad uurimistes teise liikmesriigi territooriumil. Ametnikud saavad aidata tuvastada kuritegevust, anda olulist teavet ja koguda tõendeid, ilma et oleks vaja esitada ametlikke vastastikuse õigusabi taotlusi. Samuti saab nii täiustada riiklike tööinspektorite digioskusi, kultuuridevahelise suhtlemise oskusi ja keeleoskust, tehnilisi teadmisi ning õigusaktide tundmist.

EUROPOL

Europol on ELi õiguskaitsekoostöö asutus. See toetab ja edendab liikmesriikide asjaomaste ametiasutuste tegevust ja vastastikust koostööd vähemalt kaht liikmesriiki mõjutavate raskete kuritegude, terrorismi ja liidu poliitikaga hõlmatud ühist huvi kahjustavate kuritegude ennetamisel ja nende vastu võitlemisel.

Europol võib abistada juhtudel, mis on seotud

sotsiaalkindlustushüvitispettuse, (dokumenteerimata) töötajate majandusliku ärakasutamise või sotsiaalkindlustusmaksete tasumata jätmisega. Europol võib teha Euroopa uurimismääruse, moodustada ühise uurimisrühma ning tagada piiriülese jõustamise Euroopa vahistamismääruse ja rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise abil.

Allikas: Euroopa platvorm deklareerimata töö vastase tegevuse alase koostöö edendamiseks (2019), õppematerjal 28.2.–1.3.2019 Lissabonis (Portugal) toimunud teemaseminarilt piiriüleste kooskõlastatud ja ühiskontrollide kohta.

Sotsiaalpartnerid (tööandjate ühingud ja ametiühingud) saavad aidata juhtida tähelepanu tööõiguse eeskirjade eiramisele või petuskeemidele, tehes tööturuanalüüsi ning andes kohalikku teavet töötingimuste ja alltöövõtjate kohta. Näiteks mõnes riigis kontrollivad sotsiaalpartnerid või nende loodud ja hallatavad asutused kollektiivlepingute täitmist. Seda teavet saab kasutada riskianalüüsis või kontrollimisel. Sotsiaalpartnerid võivad ka aidata ette valmistada piiriüleseid kontrole, pakkudes asjatundlikku abi töö-, tervishoiu- ja ohutusstandardite hindamisel. Sotsiaalpartnerid võivad lisaks riiklikele kontrollidele osaleda ka piiriülestes kontrollides, et toetada inspektorite tegevust oma teadmistega sektori ja tööjõu liikuvuse eriküsimuste kohta. Samas nagu välisinspektori staatuse korral, võib ka sotsiaalpartnerite esindaja staatuse korral esineda õiguslikke takistusi.

Lisateave: vt partneritega koostöö näited.⁶

Kuidas saab ELA aidata?

ELA teeb koostööd Europoliga ja asjakohasel juhul ka Eurojustiga, et uurida vajalikke juhtumeid ja süüdlased vastutusele võtta, näiteks inimkaubanduse juhtumite või keerukate pettusvõrgustike korral. Riiklikud kontaktametnikud võivad taotleda Eurojustilt ja/või Europolilt tuge, näiteks teavet nende andmebaasist ning õiguslikku või praktilist abi koostööks ühise uurimisrühmaga ja turvalise andmevahetuse toetamiseks.

ELA kehtestab alalise töökorra Europoli ja

Eurojustiga, mis muudab koostöömenetlused operatiivseks.

ELA pakub pidevat tuge koostööks (näiteks aidates korraldada ettevalmistavaid koosolekuid).

2.1.3 Liikmesriigid täpsustavad ELA rolli

Koostöös ELA-ga täpsustab liikmesriik, mis on ELA roll ja mis tuge (personal, teoreetiline, logistiline, tehniline, juriidiline või tõlkimisega seotud tugi) ELA-t kontrolli tegemiseks soovitakse, sealhulgas hinnangulised kulud (transport, majutus, suuline tõlge, õigusnõustamine, IT-vahendid jt).

2.2 Liikmesriigid täidavad ELA vormi, sisestades juhtumi andmed.

Tähtis

ELA määruse artikli 8 lõike 5 kohaselt hoiavad liikmesriigid ja amet kavandatavaid kontrole käsitleva **teabe** kolmandate isikute eest **konfidentsiaalsena**.

Juhtumi taust

Liikmesriik esitab esialgse kaebuse või kogutud teabe üldkirjelduse. Juhtumi kirjelduses ([1. lisa](#)) tuleb esitada juhtumi ja kättesaadavate tõendite kogu asjakohane teave, näiteks eeluurimise või ühise riskihindamisega saadud teave, varasemate uurimiste, sealhulgas tuvastatud rikkumiste teave, samuti teave meetmete kohta, mis on juba võetud probleemi lahendamiseks riigi või ELi tasandil, nende tulemuste ning teiste liikmesriikide või sidusrühmade kaasamise teave (kui asjakohane).

- ✓ Juhtumi kirjeldus ja taust, sealhulgas liikmesriigid, kus rikkumised toimusid, asjaomased ettevõtted või tööandjad ning varasemad juhtumi käsitlemise meetmed, kui teada.
- ✓ Taotluse põhjendus ja asjaomase küsimuse ulatus.
- ✓ Asjakohased siseriiklikud või Euroopa õigusaktid.

⁶ Allikas: Euroopa platvorm deklareerimata töö vastase tegevuse alase koostöö edendamiseks. 28.2.–1.3.2019 Lissabonis (Portugal) toimunud teemaseminaripiiriüleste kooskõlastatud ja ühiskontrollide kohta.

- ✓ Takistused, mida ELA kaasamine võib aidata ületada.

Igas liikmesriigis kontrollitav sektor ja kontrollitav(ad) üksus(ed)

Liikmesriik määrab majandussektori, milles ettevõtte tegutseb. Ehitusplatsi, põllumajandusettevõtte või majutus- ja toitlustussektori kontrollimine erineb oluliselt. Tööaja ja dokumendiliikide suhtes, mis peavad ettevõtetel olema, kehtivad erinevad registreerimis- ja loaeeskirjad.

Kui teada, märgib liikmesriik ka kontrollitava(te) ettevõtte(te) nime(d).

Kontrolli koordinaator(id)

Üldkoordinaator vastutab korraldus- ja menetlusküsimuste, sealhulgas aruannete koostamise eest. Määratud isik peaks põhimõtteliselt olema üks riiklikest koordinaatoritest või ELA vastutav ametnik. Liikmesriik esitab taotleval liikmesriikidele ja võimaluse korral teistele asjaomastele liikmesriikidele kavandatava kooskõlastatud või ühiskontrolli riigisisese koordineerimise eest vastutava üksuse ja isiku kontaktandmed.

Muud sidusrühmad ja osalevate isikute arv

Liikmesriik täpsustab muud asjaomased riiklikud või rahvusvahelised organisatsioonid (sh sotsiaalpartnerite organisatsioonid, kui asjakohane), ning kirjeldab, miks nad tuleb kaasata ja mis meetmeid nad peavad võtma.

Kontrollitavate ettevõtete ja liikuvate töötajate arv

Liikmesriik märgib juhtumiga otseselt seotud ettevõtete ja liikuvate töötajate (sh lähetatud töötajad, füüsilisest isikust ettevõtjad, muu staatusega isikud (nt ettevõtte omanik, vabatahtlik)) hinnangulise arvu, et ELA saaks hinnata võimalike rikkumiste mõju töötajatele ja/või tööturule.

Registreeritud ja tegelike (sh deklareerimata) töötajate arvu põhjal otsustatakse, kui palju inspektoreid on kohapeal vaja.

ELA kaetavad hinnangulised kulud ja muu tugi

Koostöös ELAga täpsustab liikmesriik, mis tuge ELA-lt kontrolli tegemiseks vajatakse, sealhulgas hinnangulised kulud (transport, majutus, suuline tõlge, õigusnõustamine, IT-vahendid jt).

2.3 Riiklikud kontaktametnikud saavad ametliku abitaotluse ja teavitavad teisi asjaomaseid liikmesriike

Kui riiklikud kontaktametnikud saavad ELA-le ametliku abitaotluse ja teavitavad teisi asjaomaseid liikmesriike, võib tulemusi olla kolm:

- ✓ kõik liikmesriigid nõustuvad osalema kooskõlastatud või ühiskontrollis, st riiklikud kontaktametnikud teavitavad teisi asjaomaseid osapooli oma osalemisest;
- ✓ leitakse lahendus, mis ei hõlma piiriülest kontrolli, ja lisameetmeid ei ole vaja;
- ✓ üks või mitu liikmesriiki ei nõustu osalema.

Kui üks või mitu liikmesriiki otsustavad mitte osaleda kooskõlastatud või ühiskontrollis, teevad teiste liikmesriikide ametiasutused sellise kontrolli üksnes osalevates liikmesriikides. Liikmesriigid, kes otsustasid mitte osaleda, hoiavad sellise kontrolli teabe konfidentsiaalsena.

ELA määruse artikli 8 lõike 4 kohaselt määrab amet kindlaks ja võtab vastu korra, et tagada asjakohased järelmeetmed, kui liikmesriik otsustab kooskõlastatud või ühiskontrollis mitte osaleda. Sellisel juhul tehakse järgmist.

- ✓ Asjaomane liikmesriik teatab põhjendamatult viivitusega ametile ja teistele asjaomastele liikmesriikidele kirjalikult (sh elektrooniliselt) oma otsuse põhjused ja (kui olemas) meetmed, mida kavatakse võtta juhtumi lahendamiseks (täpsustades konkreetsed meetmed ja ajavahemiku).
- ✓ Asjaomane liikmesriik teavitab ametit ja teisi liikmesriike võetud meetmete tulemustest, kui need selguvad.
- ✓ Amet võib teha ettepaneku, et liikmesriik, kes ei osalenud kooskõlastatud või ühiskontrollis, teeb kontrolli vabatahtlikult ise.

2.4 ELA hindab kooskõlastatud või ühiskontrolli toetamise taotlust

ELA hindab taotlust kokkulepitud kriteeriumide alusel niipea kui võimalik, kuid mitte hiljem kui 14 päeva jooksul. ELA prioriseerib kiireloomulisi juhtumeid ja võib küsida liikmesriikidelt hindamiseks lisateavet. Kiireloomulisi juhtumeid käsitletakse eelisjärjekorras, kuid siiski kohaldades hindamiskriteeriume.

ELA tugineb kontrollitaotluste hindamisel järgmistele kriteeriumidele.

Joonis 5. ELA kriteeriumid juhtumi hindamisel

Kui ELA järeldeb hinnangus, et tal ei ole konkreetsel juhul rolli, ei osale ta kontrollis.

Kui ELA osaleb kooskõlastatud või ühiskontrollis, kohaldatakse alati lepingu vormi (sh kontrollikava).

Kui ELA ei osale kooskõlastatud või ühiskontrollis, soovitatakse osalejatel kasutada lepingu vormi ja kontrollikava suunisena ning esitada ametile kooskõlastatud või ühiskontrolli tulemuste aruanne ([3. lisa](#)).

Lepingu ja kontrollikava vorme võib kohandada kooskõlastatud või ühiskontrollis osalevate liikmesriikide õigusaktide ja tavade järgi. Näiteks võib nende vormide osi vajaduse korral korrata, sõltuvalt kooskõlastatud või ühiskontrollis osalevate liikmesriikide arvust (liikmesriigi B, C, D jne jaoks). Kui mõlemad dokumendid on valmis, on nendes üksikasjalikud juhised, mida teha kooskõlastatud või

ühiskontrolli ajal.

2.5 Liikmesriigid ja ELA koostavad ja allkirjastavad lepingu ning lepivad kokku kooskõlastatud või ühiskontrolli üksikasjad

Lepingu ([2. lisa](#)) allkirjastamise ja kontrollikava ([2a lisa](#)) koostamisega vormistatakse lepinguosaliste peamised kohustused ja meetmed tööjõu liikuvuse kuritarvitamisega seotud eesmärkide saavutamiseks.

Kui lepingu sõlmimise ajal ei ole asjaomastel liikmesriikidel piisavalt teavet kontrollikava vormi täitmiseks, võivad nad seda teha hiljem.

Kuigi kõigi osalevate liikmesriikide nõusolek on kooskõlastatud või ühiskontrollide algatamise eeltingimus, kehtestab ja võtab amet kooskõlas artikli 8 lõikega 4 vastu korra asjakohaste järelmeetmete tagamiseks, kui mõni liikmesriik otsustab kooskõlastatud või ühiskontrollis mitte osaleda.

2.5.1 Kooskõlastatud või ühiskontrolli liigi otsustamine

See, millal ja mis liiki piiriüleseid kontrole teha, sõltub juhtumist. Piiriülene kontroll otsustatakse teha tavaliselt siis, kui on vaja käsitleda tööjõu liikuvuse kuritarvitamise suuri ja keerukaid piiriüleseid juhtumeid. Näiteks ajutist tööjõudu vahendavate petturlike büroode ja varifirmade korral on vaja mitmesuguseid tõendeid, sageli mitmest riigist. Otsus teha piiriülene kontroll põhineb järgmistel asjaoludel.

- Juhtumi geograafiline ulatus, kui see hõlmab vähemalt kaht liikmesriiki (isegi kui esialgse piiriülese kontrolli geograafiline ulatus piirdub kahe riigiga, võib see siiski viia laiaulatusliku uurimiseni eri riikides).
- Piiriülensed juhtumid on keerukamad ja neid kasutatakse siis, kui rikkumisi ei saa tõendada teisiti (nt selgitamine teabevahetuse kaudu).
- Kui töö deklareerimata jätmise ajendid on juurdunud, siis kaudsed kontrollid, mille eesmärk on suurendada seaduslikku tegevust, ei toimi.

Kui partnerid otsustavad, et kõigetõhusam viis tööjõu liikuvuse kuritarvitamise probleemi käsitlemiseks on piiriülene kontroll, peavad nad täpsustama, kas kontroll on üldine või konkreetse probleemi lahendamiseks, määrama kooskõlastatud või ühiskontrolli kõige sobivama liigi ja tegema järgmised ettevalmistused.

- ☑ Kooskõlastatud kontrollide korral ei ole vaja täielikke teadmisi kohapealse partnerorganisatsiooni uurimisvõlutustest. Samas eeldavad sellised kontrollid head ülevaadet asjaomaste partnerriikide kohaldatavatest õigusaktidest, tõenditena nõutavatest dokumentidest ning kõige asjakohasematest uurimismeetoditest ja välisabist (politsei, sotsiaalpartnerid jne). Et kooskõlastatud kontrollid võivad siiski vajada kohapealseid kontrollkäike (mille teevad iga riigi jõustamisasutused), peavad mõlemad liikmesriigid kokku leppima, mis küsimusi vestlustel esitatakse ja mis liiki avaldusi on vaja.
- ☑ Ühiskontrollid ettevõtte ühes riigis asuvas ühes või mitmes tegevuskohas: seda liiki tegevuseks on vaja, et rühmad ja rühmajuhid kooskõlastaksid kõigi osalevate ametiasutustega, mis ülesandeid on vaja kontrolli ajal täita.
- ☑ Ühiskontrollid vähemalt kahes liikmesriigis asuvas ühes või mitmes tegevuskohas: kogu ELis/EMPs tegutsevate keerukate pettusvõrgustike vastutusele võtmine eeldab lisameetmeid, näiteks koordineerimiskoosolekuid ja andmete kogumist mitmest allikast.

Abiks võivad olla ka ELi õiguskaitseasutused, näiteks Eurojust ja Europol. Keerukamate tööjõu liikuvuse kuritarvitamise juhtumite korral on soovitatav jagada tegevusi ja tulemusi teiste liikmesriikidega.

2.5.2 Õige aja valimine

Piiriülesed kontrollid tuleb hoolikalt ajastada, mis sõltub ka sellest, kas need on ennetavad või reageerivad.

- ☑ Ennetavad kontrollkäigud võivad olla korrapärased kontrollid, nõuetele vastavuse kontrollimise järelmeetmed või osa strateegilisest lähenemisviisist tuvastatud riskiettevõtete või -sektorite käsitlemisel.
- ☑ Reageerivad kontrollkäigud tehakse tavaliselt pärast õnnetust või kaebust, mille on registreerinud töötajad, ametiühingud, vabaühendused või tööandjad, samuti siseturu infosüsteemi (IMI) taotluse alusel, mille on teinud teine liikmesriik, või meedia tähelepanu korral.

Mõlemat liiki kontrollid võivad olla ette teatatud või mitte, sõltuvalt riigi tavadest. Piiriülese kontrolli ajastus sõltub seega nendest teguritest ja sektori eripärast.

Kooskõlastatud kontrollidel võib olla tugevam mõju, kui need tehakse korraga igas liikmesriigis. Sellega kaasneb üllatusmoment, mis võib aidata koguda rohkem tõendeid.

2.5.3 Teabekoosolekud

Enne ja pärast kontrolli tuleb korraldada teabekoosolek. On äärmiselt oluline, kõik asjaomased üksused/isikud ja asjakohasel juhul ELA töötajad oleksid kohal eelkõige kontrollile eelneval teabekoosolekul.

2.5.4 Andmevahetuse koordineerimine

Jõustamisasutused täpsustavad, kes vastutavad kõigi asjakohaste andmete vahetamise eest (sh ELA kontrolliüksus, kui asjakohane) ning mis sidekanaleid kasutatakse. Sõltuvalt teabe liigist võib olla vaja andmeid edastada IMI, muude ELi süsteemide või krüptitud digitaalse side kaudu.

Teabevahetuse aluspõhimõtted

- ☑ Võimaluse korral tuleb teabevahetuseks kasutada siseturu infosüsteemi (IMI). See on turvaline meetod andmete jagamiseks mitme liikmesriigiga. Muul juhul kasutage muid ELi süsteeme või vajaduse korral krüptitud digitaalset sidet, sõltuvalt teabe liigist.
- ☑ Tehnilist abi ja õigusnõustamist pakuvad ELA, Eurojust, Europol ja Eurofisc (nt Eurojusti riiklikud kontaktametnikud võivad selgitada, mis on riikide nõuded tõenditele).
- ☑ Krüptimise ja salasõnaga kaitstud andmebaaside, arvutite, sülearvutite ja mobiiltelefonide tagamine.
- ☑ Ühtsete vormide kasutamine (mille on teinud kättesaadavaks ELA ja/või riigi ametiasutused), et tagada siseriiklike õigusaktide ja andmekaitse eeskirjade järgimine.
- ☑ Lähtuge suunistest: Euroopa Andmekaitsekoostöökoostöö suunised ja andmekaitse suunised IMI kasutajatele.

Kontrollikavas tuleb loetleda kontrollitava(te)it üksus(t)elt nõutav teave/dokumendid/tõendid (mittetäielik loetelu):

- ☑ töögraafikud, palgatõendid,

- ✓ kirjalikud lepingud,
- ✓ töötajaid käsitlevad e-kirjad,
- ✓ kõik saabuvad ja väljuvad arved,
- ✓ pangatehingud,
- ✓ A1 tõendid,
- ✓ muu teave / muud dokumendid/tõendid.

Kuidas saab ELA aidata?

Amet tõhustab liikmesriikide koostööd ja teabevahetust kõigis töjõu liikuvuse õigusaktidega hõlmatud valdkondades. Riiklikud kontaktametnikud on füüsiline kontaktpunkt ELi tasandi, riiklike haldusasutuste ja teiste liikmesriikide ametiasutuste vahel, kes teevad koostööd teiste riikide kolleegidega.

Amet saab abistada vajalike kontaktide leidmisel.

Amet edendab sõnumsides elektrooniliste vahendite ja menetluste kasutamist (nt IMI, EESSI).

Amet innustab kasutama uuenduslikke lähenemisviise koostööle ning edendab elektrooniliste teabevahetusmehhanismide ja andmebaaside kasutamist.

2.5.5 Eeldatavate meetmete tuvastamine

Asjaomased ametiasutused tuvastavad eeldatavad meetmed, mida rühmad võtavad kooskõlastatud või ühiskontrolli ajal:

- ✓ kontrollkäik peamisse kontrollitavasse üksusesse, järgides standardmenetlust;
- ✓ vestlus tööandjaga;
- ✓ töötajate ärakuulamine;
- ✓ kontrollkäik raamatupidamisse, järgides standardmenetlust;
- ✓ asjakohaste dokumentide otsimine ja kopeerimine;
- ✓ muud meetmed.

2.5.6 Metoodika ja lisajuhiste määratlemine

Töötajate ja teiste asjaomaste isikutega vestlemine (mittetäielik loetelu)

- ✓ Meetod töötajate ja teiste asjaomaste isikute (tööandja, objektijuht, esindajad jt) küsitlemiseks kooskõlas siseriiklike õigusaktidega ning ilma et see piiraks sotsiaalpartnerite siseriiklike õigusaktide ja/või tavade kohast pädevust ja kollektiivseid õigusi, kui asjakohane.
- ✓ Meetod, kuidas selgitada töötajatele nende õigusi ja kohustusi ning koostöö kasulikkust neile.
- ✓ Standardküsimustikud eri liiki küsitletavate isikutele (töötajad, töödejuhataja, juht, autojuht, klient jne). Enne kontrolli peab küsimustikuga hoolikalt tutvuma.
- ✓ Võimalus vajaduse korral kasutada suulist tõlget (tõendamiskohustus ja õigusnõuete nõuetekohane järgimine) ja/või kultuurivahendajaid (et soodustada inspektorite ja küsitletavate suhtlust, eelkõige kolmandate riikide kodanikega suhtlemisel).
- ✓ Segarühmade kasutamine (nt töö- või sotsiaalkindlustusametnikud, maksuinspektorid ja/või politsei jne).

Teabe kogumine (mittetäielik loetelu)

- ✓ Mis teabele on vaja pöörata rohkem tähelepanu, nt mida inimesed teevad, kellega töötavad jt.
- ✓ Teabe registreerimise meetod. Kui asjakohane ja siseriiklike õigusaktidega lubatud, kaalutlege pildistamist/filmimist.
- ✓ Pöörake erilist tähelepanu esitatud isikudokumentidele, et tagada võltsdokumentide tuvastamine.
- ✓ Märkige üles ettevõtte sõidukite andmed (registreerimisnumbrid jne).
- ✓ Täpsustage, mis eritõendeid koguda (nt videotõendid, originaaldokumendid).
- ✓ Kui töötajad mainivad sotsiaaltoetuste saamist teises liikmesriigis, võtke kontrollimiseks selle liikmesriigiga ühendust.
- ✓ Kui teises liikmesriigis tehtavatel kontrollidel kohatakse kontrollitava üksuse omanikku, koguge omaniku kohta põhjalikku teavet.

Ohutusjuhised (mittetäielik loetelu)

- ✓ Osalejate ohutus on alati esmatähtis.
- ✓ Kontrollkäike tuleb alati teha vähemalt kahekesi.
- ✓ Osalejad peavad hoidma silmsidet nii palju kui võimalik.
- ✓ Osalejad ei tohi kunagi jätta kolleegi ettevõtte ruumidesse üksi. Kontrolli toimumiskohast tohib lahkuda ainult pärast konsulteerimist üldkoordinaatoriga.
- ✓ Märkige inspeksioon/asutus, kes tagab ohutusvahendid.

Logistika (mittetäielik loetelu)

- ✓ Kuidas sõidetakse kontrolli toimumiskohta.
- ✓ Mis dokumendid peavad olema kõigil osalevatel üksustel.
- ✓ Mis vahendid antakse kontrollirühmale, nt kaasaskantavad skannerid, mälupulgad, foto- või videokaamerad jt.

Lisajuhised või muud meetmed (mittetäielik loetelu)

- ✓ Paberdokumentide avastamisel võib/peab need digitaalseks kopeerimiseks arestima, kui asjakohane ja õiguslikult võimalik, ning kontrollitavale üksusele tuleb anda kviitung.
- ✓ Teave, mida on oluline küsida haldustöötajatelt tuleviku jaoks (nt nimed, e-posti aadressid ja telefonid).
- ✓ Õigusküsimustega võib pöörduda ELA õigustalituse poole: [e-post, telefon].

2.6 Juhtumi menetlemine

2.6.1 Olemasolevate vahendite kasutamine kooskõlastatud ja ühiskontrollide ajal

Kooskõlastatud ja ühiskontrollides osalevad inspeksioonid peavad kokku leppima teabe liigi ja küsimused, mis on osalevates riikides seaduslikult lubatud ja tõenditena vastuvõetavad (täpsustage kontrollikavapunktis 4).

Keeletugi kontrollide ajal (Iirimaa)

Iirimaa töösuhete komisjon (WRC) ületab ühiskontrollidel keelebarjääre mitmesuguste vahenditega.

Ligikaudu 10% Iirimaa inspeksiooni personalist on võõrkeelsed tööinspektorid. Kõigis piirkondlikes büroodes on vähemalt üks võõrkeelne inspektor, kes kõik on pärit Ida-Euroopa riikidest, sest suurim rühm võõrtöölisi on nendest pärit. Lisaks inglise keelele valdavad nad veel vähemalt üht keelt.

WRC veebilehel on avaldatud põhisuunised suure riskiga sektorite töötajate emakeeles. Kodulehele on manustatud veebipõhised tõlkevahendid ja inspektorid kasutavad oma seadmetes ka tõlkerakendusi. WRC kasutab mitmekeelseid teabelehti ja koostab ka mitmekeelseid küsimustikke.

Allikas: Iirimaa töösuhete komisjon

Edasi võib piiriüleste kontrollide jaoks koostada standardvahendid, näiteks kaks- või mitmekeelsed küsimustikud, standardsed teabedokumendid, uurimisvolituste ja riiklike alusõigusaktide võrdlus jne. Neid vahendeid saab tulevastel kontrollidel taaskasutada ja vajaduse korral kohandada eelmisel kontrollil saadud kogemuste põhjal.

Mitmekeelsed küsimustikud ja elektroonilised tõlkeseadmed aitavad ületada keelebarjääre. Telefone ja tahvelarvuteid võib kasutada ka juurdepääsuks sellistele andmetele nagu ettevõtte andmed sotsiaalkindlustus-, maksu- või äriregistrites, konkreetse töötaja või ettevõtte andmete kontrollimiseks või kohapealsete töötajatega suhtlemiseks, nagu selgitab järgmine näide.

Mitmekeelsed küsimustikud peavad olema kooskõlas riiklike õigusaktide, sealhulgas andmekaitse-eeskirjadega. Ühiskontrollide ajal püüavad võõrkeelsed inspektorid võita töötajate usaldust, rääkides nende emakeeles ja mõistes kultuurinüansse. Küllastavatel inspektoritel on ka võimalik paremini tuvastada ja koguda tõendeid päritoluriigi õigusaktide rikkumiste kohta ja anda tagasisidet võimalike parandusmeetmete kohta.

Töötajate ja tööandjate suhted võivad olla keerukad, sest paljud töötajad on ajutised või on neid värvanud kolmandad isikud. Asjakohases keeles suhtlemine

võib aidata leida tegeliku tööandja.

Kontroll-loetelu inspektoritele⁷

Kontrollitav teave sõltub uurimise ulatusest (näiteks tööaeg ei ole varifirma korral asjakohane). Üldiselt on joonise 6 teave asjakohane piiriülese kontrolli korral.

Joonis 6. Kontroll-loetelu inspektoritele

 Tööandja ja tema alltöövõtja(te) täielik tuvastamine	 Lepingusuhte olemus ja töötajate sotsiaalkindlustuse olek
 Töötajaskonna struktuur (rühm/osakond), kui teada	 Palk, makseviisid ja/või arvutusmeetod
 Lepingu allkirjastamise täpne kuupäev ja/või töö alustamise kuupäev (võivad olla erinevad)	 Töölepingu kehtivus (vajaduse korral)
 Ettenähtud viisil töötajale makstavat lisatasud, toetused või hüvitised (nt lähetustoetused)	 Tööaeg ja töötajate igapäevase töötaja registreerimise andmed (tööajatabelid), hüviits ületunnitöö eest
 Katseaja korral: ettenähtud kestus ja tingimused	 Ametnimetus ja/või ametikirjeldus (ametikategooria)
 Põhipuhkuse liik ja kestus (miinimum-, lisa- või pikendatud puhkus)	 A1-vormid ja töötajate lähetamisele eelnev deklaratsioon (kui asjakohane) või tõend töötaja registreerimise kohta vastuvõtva riigi sotsiaalkindlustussüsteemis

2.6.2 Andmete kinnitamine võib laiendada juhtumi ulatust

Pärast kohapealset kontrollkäiku kontrollitakse ja analüüsitakse kogutud teavet.

Sellega võib selguda täiendavaid rikkumisi või eeskirjade eiramisi, näiteks maksudest kõrvalehoidmine, tervise- ja ohutusnõuete rikkumine, sotsiaaltoetuspettused, inimkaubandus jt. Seda teavet tuleb jagada riigi või välisriigi teiste ametiasutustega, näiteks finantspolitsei, tolli, prokuratuuri või tööohutuse ja tervishoiu ametiasutustega, kes saavad seejärel teha ise kontrole ja uurimisi või otsustada, kas ühineda piiriülese kontrolliga.

Ühel kohapealset külastusel kogutud andmed ei pruugi olla piisavad ja seepärast võidakse kontrolli laiendada, küsida lisateavet või teha kontroll teises liikmesriigis (nt kui juhtum hõlmab mitmes kohas registreeritud varifirmasid)⁸.

Kontrollide kontekstis ja käesolevas dokumendis tähendab väljend „eeskirjade eiramine“ liidu õiguse mis tahes rikkumist või oletatavat rikkumist, mis on tuvastatud kontrolli ajal ja mida kontrolli eesmärk otseselt ei hõlma.

Kuidas saab ELA aidata?

Amet edastab kogu asjakohase teabe teistele asutustele, kui rikkumised või eeskirjade eiramised kuuluvad nende pädevusse.

Kui ühismeetme koordinaatoril on probleeme aruande mõne osa täitmisega, saab amet aidata, näiteks selgitades, kuidas mõõta tulemuslikkuse põhinäitajaid jne.

Kui amet saab kooskõlastatud või ühiskontrolli või mis tahes oma tegevuse käigus teada oletatavast liidu õiguse eeskirjade eiramisest, võib ta asjakohasel juhul teatada sellest asjaomastele liikmesriikidele ja komisjonile.

⁷ Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (2017), „Conducting Labour Inspections on Construction: A guide for labour inspectors“ (Tööinspeksioonide tegemine ehitusplatsidel. Juhend tööinspektoritele). Genf: Rahvusvaheline Tööorganisatsioon, avaldatud veebis ([link](#)).

⁸ Euroopa platvorm deklareerimata töö vastase tegevuse alase koostöö edendamiseks (2019), õppematerjal 28.2.–1.3.2019 Lissabonis (Portugal) toimunud teemaseminarit piiriüleste kooskõlastatud ja ühiskontrollide kohta.

2.6.3 Kogutud andmete kasutamine tõenditena

Kooskõlastatud ja ühiskontrollid võivad olla tõhus meede keerukate petuskeemide vastu võitlemiseks, sest need ühendavad mitme jõustamisasutuse ressursid, teabe ja teadmised. Sellele vaatamata võivad liikmesriikide ühildumatud õigusraamistikud ja andmete jagamise probleemid raskendada jõustamisasutuste koostööd (üksikasjalik teave on [4. lisas](#)).

Pärast asjaolude selgitamist saab tõendeid kasutada haldus- või kriminaalmenetlustes kooskõlas riigisisese õiguse ja tavadega. Kontrolli ajal kogutud andmeid ei saa siiski alati kasutada tõendusmaterjalina ega rikkumise tõendina. Jõustamisasutused peaksid seega kaalutlema, mis tõendeid vajavad prokurör või haldusasutused üksikasjalike aruannete ja tõendite menetlemiseks. Selleks peab kõigi asjaomaste liikmesriikide õigusaktides olema sätestatud ühtne teabe kogumise ja selle kohtus tõendina kasutamise kord.

Ulatuslike ja keerukate juhtumite korral, mis hõlmavad eri liiki rikkumisi, on asjakohane kriminaalõigusel põhinev lähenemisviis. Siin saab võimalik koostöö politsei, Europoli ja Eurojustiga (mida on kirjeldatud eespool planeerimise 2. etapis) aidata võtta süüdlased vastutusele või teha otsuse täiendava uurimise kohta.

Haldus- või kriminaalmenetluste tulemused võivad olla rahatrahvid, avalike pakkumiste tagasivõtmine, maksmata palkade ja sotsiaalkindlustusmaksete sissenõudmine või petturlike hüvitiste tühistamine. Sõltuvalt juhtumi raskusest võivad asjaomased ametiasutused otsustada kohaldada karistusena ettevõtte ajutist sulgemist, et ettevõtte ei saaks end maksejõuetuks kuulutades vastutusest kõrvale hoida.

Tähtis

ELA kogus andmeid inspektorite rolli ja piiriüleste kontrollidega saadud tõendite kasutamise tingimuste kohta ning koostas riiklike tavade ülevaate. Lisateave on [4. lisas](#).

2.7 Ühismeetme koordinaator koostab järelaruande

Kontroll on valmis alles siis, kui ühiskontrolli koordinaator on täitnud kontrolliaruande vormi ([3. lisa](#)). Kooskõlastatud või ühiskontrolli tegev liikmesriigi ametiasutus esitab kuue kuu jooksul

pärast kontrolli lõppu ametile aruande kontrolli tulemuste kohta selles liikmesriigis ning kooskõlastatud või ühiskontrolli üldise korralduse kohta.

2.7.1 Kooskõlastatud ja ühiskontrollide tulemuste jälgimine ja hindamine

Piiriüleseid kontrole hinnatakse, et kontrollida, kas need on täitnud eel määratud kontrollieesmärgid, ja leida meetme mis tahes ettenägematu mõju.

Et vastutavad asutused saaksid pidevalt koguda teavet eesmärkide saavutamisel tehtu kohta ja anda aru kooskõlas ELA määrusega, on koostatud kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete sihtnäitajate kogum, millele viidatakse ka kontrolliaruandes.

Kvantitatiivne aspekt keskendub statistikale ja hõlmab struktureeritud andmeid (arvandmeid), mida saab kanda tabelisse ja analüüsida statistiliste meetoditega.

Kvalitatiivne aspekt on uurimuslik, keskendub arusaamadele ja hõlmab struktureerimata teavet, millest tehakse kokkuvõtte ja mida tõlgendatakse subjektiivselt, mitte matemaatiliselt.

Nagu eespool märgitud, peab ühismeetme koordinaator täitma kontrolliaruande, milles hinnatakse ka tulemuslikkuse põhinäitajaid kvantitatiivselt ja kvalitatiivselt.

2.8 Liikmesriigid ja ELA tuvastavad lüngad ja võimalikud edasised meetmed

Kontrolliaruandes hinnatud tulemuslikkuse põhinäitajate alusel tuvastavad liikmesriigid ja ELA lüngad ja võimalikud edasised meetmed – kriitiline analüüs ja tulevaste kontrolliprotsesside võimalik täiustamine.

Tõhus hindamine tähendab enam kui andmete kogumist, analüüsimist ja esitamist. See võimaldab koguda ja kasutada teavet, pidevalt õppida ning tugineda kogemustele, et täiustada vahendeid ja menetlusi ning tõhustada kontrole.

2.9 Liikmesriigid ja ELA lõpetavad juhtumi ja kavandavad võimalikke järelmeetmeid

Liikmesriigid ja ELA lõpetavad juhtumi ja kavandavad võimalikke järelmeetmeid (uurivad, kas kontrolli tulemuste põhjal on vaja võtta järelmeetmeid). Kui järelkontrollis on vaja ELA koordineerimist ja tuge, tuleb sõlmida uus leping.

2.9.1 Põhitulemuste edastamine

Lisaks kavandamisetapis kirjeldatud teabevahetusele jõustamisasutustega võib sise- ja välissuhtlus suurendada piiriüleste kontrollide mõju.

- Asutuseväliselt** teavitatakse teisi asutusi, sealhulgas neid, kes asuvad teistes liikmesriikides, et
 - o juhtumit ja uurimistulemuste kasulikkust saaks,
 - o täiustada mitmes riigis esinevate keerukate juhtumite mõistmist;
 - o täiustada meetmeid, võideldes samaste petuskeemide vastu või neid ennetades ning jagades saadud kogemusi.
- Asutusesiseselt** jagatakse kolleegidega tulemusi ja saadud kogemusi ning soodustatakse piiriülest töökultuuri.

Ka tulemuste laialdane jagamine üldsusega võib suurendada kontrolli mõju. Tekstikastis on näited meetoditest, millega tööhõive ametiasutused jagavad tulemusi ja õpivad varasematest kontrollidest, et tõhustada edasist tegevust.

Teabe jagamise meetodid:

- pressiteated;
- ühismeedia;
- teabelehed;
- õpikojad kogemuste vahetamiseks;
- ühised veebipõhised õppeplatvormid ja foorumid;
- kontrollijuhtumite kokkuvõtetele kogu ELi hõlmava andmebaasi võimalik loomine.

Kuidas saab ELA aidata?

Amet edendab kogemuste ja heade tavade, sealhulgas asjaomaste riigi ametiasutuste koostöö näidete vahetamist ja levitamist.

Amet korraldab ühiseid (veebipõhiseid) õppeplatvorme ja foorumeid.

Amet haldab teadmusbaasi, milles on kõigi piiriüleste kontrollide põhitulemused ja kogemused.

Kontrollijärgse teabevahetuse näited

Teabe jagamine

Kreeka ja Belgia ametiasutused levitavad ühiskontrollide tulemusi sidusrühmadele, sealhulgas tööinspeksiooni ja koostööd tegevate asutuste ametkondadele, ettevõtjate ühingutele ja ametiühingutele. Beneluxi raamistikus on Madalmaad ja Belgia loonud tugevad isikutevahelised sidemed, tänu millele jagatakse korrapäraselt tulemusi ennetamise ja riskihindamise eesmärgil. Nad jagavad ka tehtud kontrollide tulemusi pressiteadetes, et aidata takistada deklareerimata tööd tulevikus.

Järeларutelude ja tagasisidevormide kasutamine

Prantsusmaal korraldatakse pärast iga ühiskontrolli järeларutelu, mis toimub teabevahetuse ja tagasisidevormide kaudu.

Kontrolliandmete logimine veebipõhisesse süsteemi

Hispaanias registreerivad asjaomased inspektorid ühiskontrollide teabe süsteemis INTEGRA (töö- ja sotsiaalkindlustusinspeksiooni andmebaas). Tulemused edastatakse tööinspeksioonidele.

Allikas: platvormi liikmete seas tehtud küsitlus, veebruar 2019. Ettekanne 28.2.–1.3.2019 Portugalis toimunud teemaseminaril; Euroopa platvorm deklareerimata töö vastase tegevuse alase koostöö edendamiseks. „Follow-up visit: Cross-border concerted and joint inspections“ (Järeлkülastus aruteluks piiriüleste koosõlastatud ja ühiskontrollide teemal), Haag, Madalmaad, 3. juul 2019.

2.9.2 Õppima julgustamine

Kontrollide tulemused võivad anda teavet tekkivate petuskeemide kohta ja aidata täiustada riskihindamissüsteeme, juhtides tähelepanu ohumärkidele ja riskinäitajatele ning kasulikule teabele, mida koguda tulevastel piiriülestel kontrollidel.

Tulemusi saab kasutada ka koolituste ja käsiraamatute täiendamiseks, edulugude jagamise heade tavade väljatöötamiseks ja vormide täiustamiseks (lepingud, aruanded, kohapealsed küsimustikud).

Kuidas saab ELA aidata?

Amet pakub üksteiselt õppimise võimalusi ja koolitusi, mis on kohandatud piiriüleses tegevuses osalevatele riiklike inspeksioonide töötajatele ja mille eesmärk on suurendada riigi ametiasutuste suutlikkust tööjõu liikuvuse ja sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas ning tagada liidu õiguse järjepidevam kohaldamine.

Amet töötab välja valdkondlikke ja valdkondadevahelisi koolitusprogramme, sealhulgas jõustamisasutustele, ning spetsiaalseid koolitusmaterjale, sealhulgas veebipõhistel õppemeetoditel põhinevaid materjale.

Amet ajakohastab suuniseid ja vome (lepingud, aruanded, kohapealsed küsimustikud), tuginedes kontrollidest saadud kõige kasulikumatele kogemustele.

2.9.3 Tulevaste probleemide ennetamine seoses tööjõu liikuvuse kuritarvitamisega

Kui piiriülese kontrolliga avastatakse tööturul laialt levinud probleeme, võib kontrollide tulemusi kasutada ka riiklike või kogu ELi hõlmavate teabekampaaniate väljatöötamiseks, et neid probleeme lahendada. Sellised teabekampaaniad on näiteks kampaaniad, mille eesmärk on teavitada üksikisikuid ja tööandjaid (eelkõige VKEsid) nende õigustest ja kohustustest ning neile kättesaadavatest võimalustest.

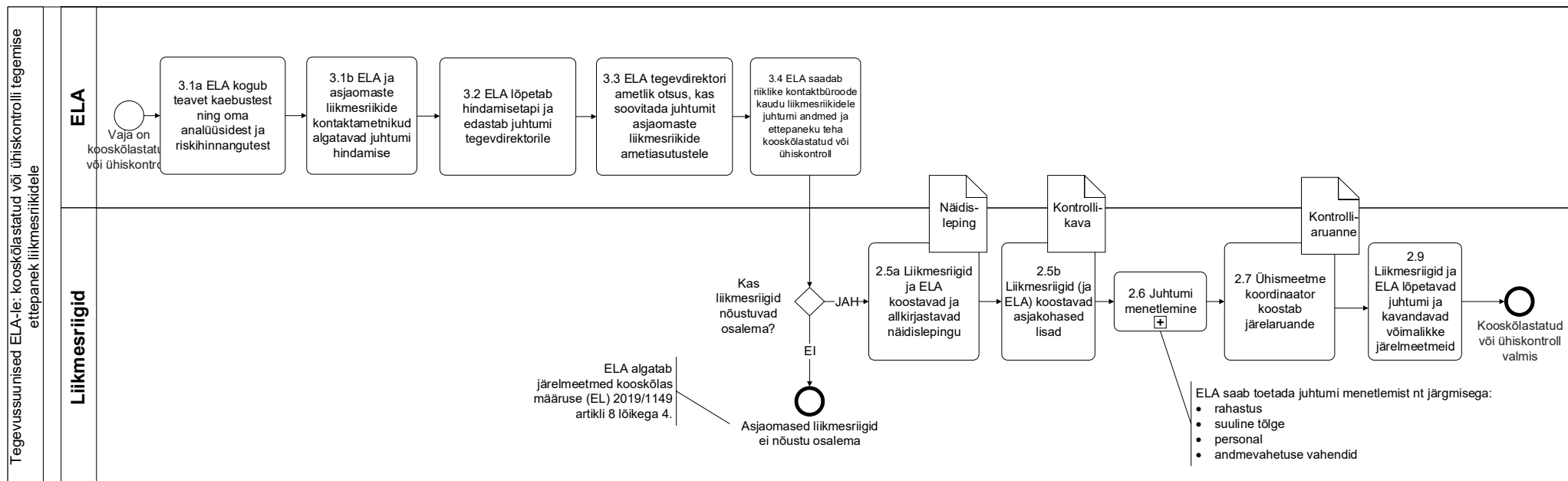
Tõhusad vahendid võivad olla ka riskihindamised ja -analüüsid tööjõu liikuvuse ja sotsiaalkindlustuse koordineerimise kohta kogu liidus. ELA hindab riske koostöös liikmesriikide ja asjakohasel juhul sotsiaalpartneritega. Riskihindamises ja analüüsitegevuses käsitletakse selliseid teemasid nagu tööturu tasakaalustamatus, valdkondlikud küsimused ja korduvad probleemid ning ELA võib konkreetsete teemade uurimiseks teha ka põhjalikke erianalüüse ja uuringuid. Riskide hindamisel ja analüüsimisel peab ELA võimalikult palju kasutama olemasolevatest uuringutest kättesaadavaid asja- ja ajakohaseid statistilisi andmeid ning teiste liidu asutuste või teenistuste ning liikmesriikide ametiasutuste, asutuste või teenistuste eksperditeavet, sh pettuste, ärakasutamise, diskrimineerimise, oskuste prognoosimise ning töötervishoiu ja tööohutuse kohta; samuti tagab amet, et tema ja teiste nimetatud asutuste tegevus täiendavad üksteist.

3. Tegevussuunised ELA-le kooskõlastatud või ühiskontrolli algatamiseks

ELA määruse artikli 8 lõike 1 kohaselt võib amet omal algatusel teha asjaomaste liikmesriikide ametiasutustele ettepaneku, et nad teeksid kooskõlastatud või ühiskontrolli. Tegevussuunistes ELA-le (vt joonis 7) on praktilised sammud, kuidas

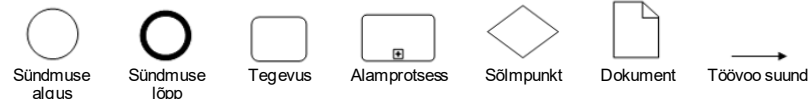
teha asjaomastele liikmesriikidele kooskõlastatud või ühiskontrolli algatamise ettepanek. Suuniste selles osas kirjeldatakse üksikasjalikult etappe 1–5, sest muud tegevused alates näidislepingu allkirjastamisest on samad kui jaotises 2.

Joonis 7. Tegevussuunised ELA-le kooskõlastatud või ühiskontrolli algatamiseks

* Tegevussuuniste üksikute etappide numeratsioon vastab käesoleva dokumendi teistes jaotistes esitatud üksikasjalikule kirjeldusele. Etappe 3.1–3.4 kirjeldatakse üksikasjalikult 2. peatükis. Etappe 2.5–2.9 kirjeldatakse üksikasjalikult 3. peatükis, sest need on täpselt samad olenemata sellest, kas kooskõlastatud või ühiskontrolli algataja on liikmesriik või ELA.

Selgitavad märkused

3.1 ELA kogub teavet kaebustest ning oma analüüsides ja riskihinnangutest

Kontroll tuleb algatada oluliste kaebuste või korduvate piiriüleste probleemide korral või riskihindamise tulemuste põhjal (joonis 8).

Riskihindamine võimaldab tööjõu liikuvuse küsimustega seotud juhtumeid tõhusamalt tuvastada, analüüsida ja hinnata. Riske saab liigitada konkreetsete majandussektorite alusel (nt põllumajandus, transport, ehitus, majutus ja toitlustus), ettevõteliikide alusel (nt varifirmad, ajutisi töötajaid vahendavad bürood) või töötajarühmade alusel (nt lähetatud töötajad, värbajad, piirialatöötajad, pikaajalised elanikud).

ELA kogub koos asjaomaste liikmesriikide riiklike kontaktasutustega kogu kättesaadava teabe ning koostab juhtumikirjelduse vormi ([1. lisa](#)) alusel sisedokumendi, milles on kogu saadud olulise teabe kokkuvõte.

liikmesriike, riiklikke või rahvusvahelisi asutusi (nt EU-OSHA, Europol, Eurojust), sealhulgas sotsiaalpartnereid, kui asjakohane. ELA tuvastab ja täpsustab, miks nad kaasata ja mis meetmeid nad võtavad.

Kui kontroll tehakse muude sidusrühmade osalusel, on oluline, et kõik sidusrühmad osaleksid kavandamisel. Kontrolli eesmärgid, iga sidusrühma roll, kasutatav meetodika, juhtiv(ad) isik(ud) ning teabe jagamise ja esitamise viis peavad olema selged igale sidusrühmale.

Politsei ja prokurörid saavad toetada piiriülesteid kontrole suure riskiga sektorites või keerukate pettuse- ja tööjõu ärakasutamise juhtumites, sulgedes töökohti, kasutades alternatiivseid uurimismeetodeid (nt telefonikõnede pealtkuulamist või ruumide läbiotsimist) ja tagades inspektorite ohutuse.

Sotsiaalpartnerid (töandjate ühingud ja ametiühingud)

Joonis 8. Riskihindamise süsteem tööjõu liikuvuse probleemide käsitlemiseks

Sisendid (teabeallikad)

ELA võib saada teavet töötajate kaebustest, kontrolliaruannetest, olemasolevatest uuringutest kättesaadavatest asjakohastest ja ajakohastest statistilistest andmetest, muudest liidu ametitest, ELA töörühmade (nt Euroopa platvorm deklareerimata töö vastase tegevuse alase koostöö edendamiseks) koostatud ülevaadetest ja statistikast.

Riski tuvastamine

ELA loetleb võimalikud riskid

Riskianalüüs

Kui ELA on tuvastanud võimalikud riskid, hindab ta iga tuvastatud riski tõenäosust ja mõju

Riskihindamine

ELA määratleb riski raskuse võrreldes muude riskidega

ELA tuvastab asjaomase sidusrühma

Tööjõu liikuvuse kuritarvituste üha suurema keerukuse tõttu on vaja keerukamaid piiriülesteid kontrole vähemalt kahes liikmesriigis. See võimaldab uurida juhtumeid kogu tarneahela ulatuses, sealhulgas mitme eri riikides asuva ettevõtte või alltöövõtja tegevust. Kontrollid eeldavad head ülevaadet asjaomaste partnerriikide õigusaktidest, tõenditena nõutavatest dokumentidest ning kõige asjakohasematest uurimismeetoditest ja välisest abist (politsei, sotsiaalpartnerid jt). Seega on mõne keerulise juhtumi korral vaja kaasata ka muid sidusrühmi – muid

saavad aidata juhtida tähelepanu tööiguse eeskirjade eiramisele või petuskeemidele, tehes tööturuanalüüsi ning andes kohalikku teavet töötingimuste ja alltöövõtjate kohta. Näiteks mõnes riigis kontrollivad sotsiaalpartnerid kollektiivlepingute täitmist; see teave võib toetada riskianalüüsi või kontrole. Sotsiaalpartnerid võivad ka aidata ette valmistada piiriülesteid kontrole, pakkudes asjatundlikku abi töö-, tervishoiu- ja ohutusstandardite hindamisel. Sotsiaalpartnerid võivad lisaks riiklikele kontrollidele osaleda ka piiriülestes kontrollides, et toetada inspektorite tegevust oma teadmistega sektori ja tööjõu

liikuvuse eriküsimuste kohta. Samas nagu välisinspektori staatuse korral, võib ka sotsiaalpartnerite esindaja staatuse korral esineda õiguslikke takistusi. Lisateave on partneritega koostöö näidetes.⁹

3.2 ELA lõpetab hindamise ja edastab juhtumi tegevdirektorile

Saadud teabe põhjal hindab ELA juhtumi asjakohasust. Juhtumi hindamine põhineb kokkulepitud kriteeriumidel.

ELA juhtumi hindamise kriteeriumid on samad kui käesolevate suuniste punktis 2.4. Kui ELA lõpetab hindamise, edastatakse juhtum tegevdirektorile.

3.3 ELA tegevdirektori ametlik otsus, kas soovitada juhtumit asjaomaste liikmesriikide ametiasutustele

Tuginedes hindamisetapile ja juhtumi hindamisele eespool määratletud kriteeriumide alusel, otsustab ELA tegevdirektor, kas soovitada juhtumit asjaomaste liikmesriikide ametiasutustele.

Kooskõlastatud ja ühiskontrollide jaoks on vaja asjaomaste liikmesriikide nõusolekut.

3.4 ELA saadab riiklike kontaktbüroode kaudu liikmesriikidele juhtumi andmed ja ettepaneku teha kooskõlastatud või ühiskontroll

ELA saadab riiklike kontaktbüroode kaudu liikmesriikidele juhtumi andmed (kirjas, mis sisaldab kõige kättesaadavat teavet, nagu on kirjeldatud juhtumi kirjelduse vormis) ja kooskõlastatud või ühiskontrolli ettepaneku.

Tulemusi võib olla kaks:

- ✓ asjaomased liikmesriigid nõustuvad osalema ja sõlmivad ELAga näidislepingu;
- ✓ asjaomased liikmesriigid ei nõustu osalema.

Kui üks või mitu liikmesriiki otsustavad mitte osaleda kooskõlastatud või ühiskontrollis, teevad teiste liikmesriikide ametiasutused sellise kontrolli üksnes osalevates liikmesriikides. Liikmesriigid, kes otsustasid mitte osaleda, hoiavad sellise kontrolli teabe konfidentsiaalsena.

ELA määruse artikli 8 lõike 4 kohaselt määrab amet kindlaks ja võtab vastu korra, et tagada asjakohased järelmeetmed, kui liikmesriik otsustab kooskõlastatud või ühiskontrollis mitte osaleda. Sellisel juhul tehakse järgmist.

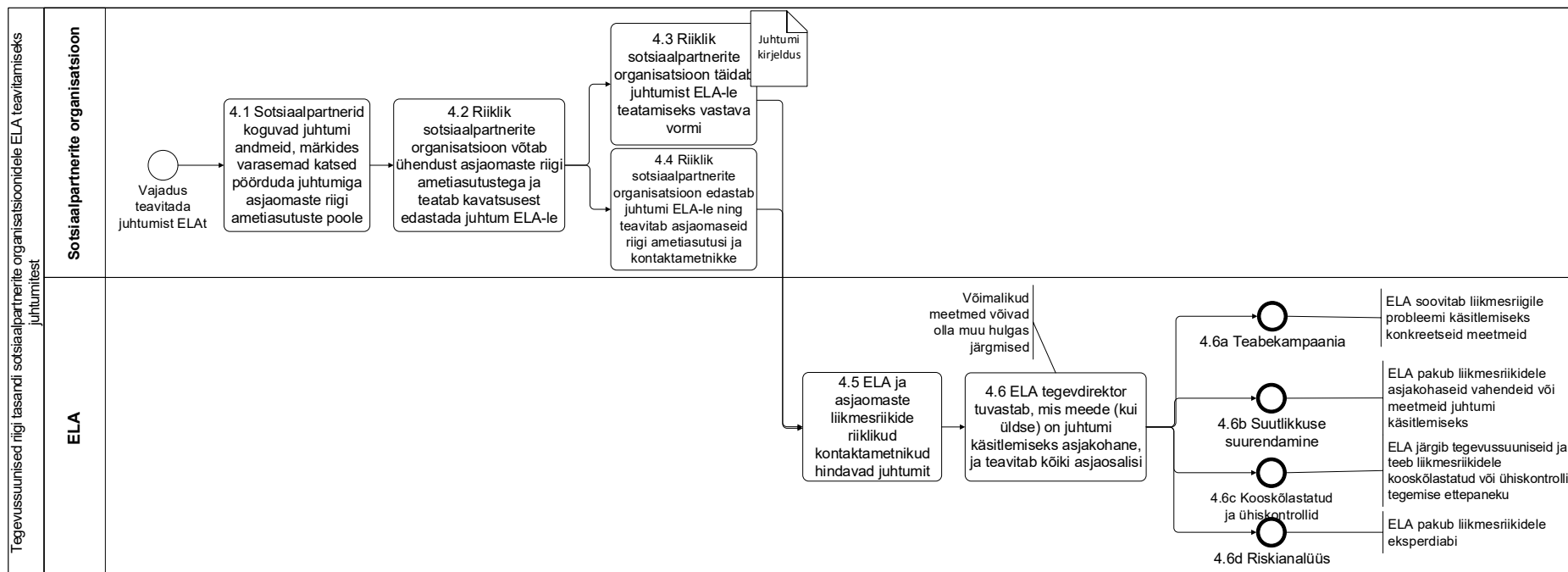
- ✓ Asjaomane liikmesriik teatab põhjendamatult viivitusega ametile ja teistele asjaomastele liikmesriikidele kirjalikult (sh elektrooniliselt) oma otsuse põhjused ja (kui olemas) meetmed, mida kavatses võtta juhtumi lahendamiseks (täpsustades konkreetseid meetmeid ja ajavahemiku).
- ✓ Asjaomane liikmesriik teavitab ametit ja teisi liikmesriike võetud meetmete tulemustest, kui need selguvad.
- ✓ Amet võib teha ettepaneku, et liikmesriik, kes ei osalenud kooskõlastatud või ühiskontrollis, teeb kontrolli vabatahtlikult ise.

⁹ Allikas: Euroopa platvorm deklareerimata töö vastase tegevuse alase koostöö edendamiseks. 28.2.–1.3.2019 Lissabonis (Portugal) toimunud teemaseminaripiiriüleste kooskõlastatud ja ühiskontrollide kohta.

4. Tegevussuunised riigi tasandi sotsiaalpartnerite organisatsioonidele ELA teavitamiseks juhtumitest

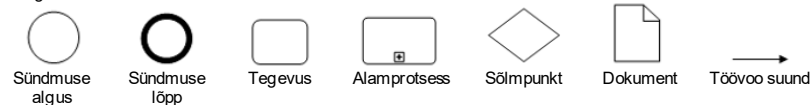
ELA määruse artikli 8 lõike 1 kohaselt võivad riigi tasandi sotsiaalpartnerite organisatsioonid ametit juhtumitest teavitada. Sotsiaalpartnerite organisatsioonide tegevussuunistes (vt joonis 9) on praktilised sammud, kuidas teatada juhtumitest ELA-le ja juhtumeid hinnata.

Joonis 9. Tegevussuunised riigi tasandi sotsiaalpartnerite organisatsioonidele ELA teavitamiseks juhtumitest

* Tegevussuuniste eraldi etappide numeratsioon vastab üksikasjalikule kirjeldusele allpool.

Selgitavad märkused

4.1 Sotsiaalpartnerid koguvad juhtumi andmeid, märkides varasemad katsed pöörduda juhtumiga asjaomaste riigi ametiasutuste poole

Riigi tasandi sotsiaalpartnerite organisatsioonid (tööandjate ühingud ja ametiühingud) saavad võidelda tööjõu liikuvuse võimalike probleemidega, juhtides ELA tähelepanu juhtumile oluliste kaebuste või korduvate piirülest probleemide korral või riskihindamise tulemuste põhjal.

Sotsiaalpartnerite organisatsioonid koguvad juhtumi andmeid, märkides varasemad katsed, ning jagavad ELAga teavet ja kogemusi tööjõu liikuvusega seotud küsimustes.

Sotsiaalpartnerite organisatsioonid saavad aidata juhtida tähelepanu tööõiguse eeskirjade rikkumistele või petuskeemidele, tehes tööturuanalüüse ning andes kohalikku teavet töötingimuste ja alltöövõtjate kohta. Näiteks mõnes riigis kontrollivad sotsiaalpartnerid kollektiivlepingute täitmist; see teave võib toetada riskianalüüsi või kontrolle.

Juhtum hõlmab järgmist:

- ☑ töötajate vaba liikumise kohaldatavate Euroopa ja riiklike eeskirjade rikkumine ja/või
- ☑ teenuste vaba liikumise (töötajate lähetamise) kohaldatavate Euroopa ja riiklike eeskirjade rikkumine.

Sotsiaalpartnerite organisatsioonide meetmete näited

Kõige tavalisemad meetmed on **ühisalgatused**, mis põhinevad juba olemasoleval läbirääkimiskorral. Taanis, Madalmaades ja Itaalias leppisid sotsiaalpartnerid ühiselt kokku kollektiivlepingute kohaldamise järelevalve süsteemide loomise (kas renditöösektoris või põllumajanduses).

Mõnes riigis (näiteks Sloveenias ja Madalmaades) **teevad ametiühingud ja tööinspeksioonid koostööd**.

Mõni ametiühing on loonud **süsteemi kaebuste** (eelkõige võõrtöötajate kaebuste) **käsitlemiseks** ja/või tööandjate kuritahtliku käitumise jälgimiseks suure riskiga sektorites. Sellest on teatanud Sloveenias vabade ametiühingute assotsiatsioon (ZSSS), Küprosel üleriigiline tööföderatsioon (PEO) ja Itaalias

Itaalia ametiühingute konföderatsioon (CISL). Madalmaades on Madalmaade ametiühingute liidu (FNV) filiaalid asutanud kaebuste käsitlemise üksused, mis võtavad vastu ebaseadusliku tegevuse teateid. Need võivad olla seotud kollektiivlepingute rikkumise ja muu seadusvastase tegevusega, samuti väidetava inimkaubandusega.

Sotsiaalpartnerite organisatsioonid võivad osaleda ka sellistes teabe- või **teavituskampaaniates** nagu see, millest on teatanud Saksamaa ametiühingute keskkliit (DGB). Kampaaniat koordineerib Berliini töö- ja eluühing (Arbeit und Leben e.V.) ning seda toetavad Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO) ja Rahvusvaheline Migratsioonorganisatsioon (IOM).

Tšehhi Vabariigi näitest on näha, kuidas valitsuse, sotsiaalpartnerite ja vabauhenduste **dialog, ühisalgatused ja -kampaaniad** võivad viia kolmepoolisel koostööl põhineva tervikliku lähenemisviisini. Tšehhi Vabariik võttis vastu eeskirjad ja poliitika, mis töötati välja koostöös sotsiaalpartnerite ja vabauhendustega. Tõhusa järelevalve tagamiseks pakutakse asjaomaste riigi ametiasutuste töötajatele korrapärast koolitust ja tööinspeksioonide arv on suurenenud. Sotsiaalpartnerid võtsid vastu üldised ja ettevõtte tasandi kokkulepped ning tööandjad kaalutlevad ka nõuetele mittevastavate tööjõu vahendajate musta nimekirja koostamist, et suurendada teadlikkust ja võidelda kõlvatu konkurentsi vastu.

Allikas: Eurofound, „Regulation of labour market intermediaries and the role of social partners in preventing trafficking of labour“ (Tööturu vahendajate reguleerimine ja sotsiaalpartnerite roll tööalase inimkaubanduse tõkestamisel)

4.2 Riiklik sotsiaalpartnerite organisatsioon võtab ühendust asjaomaste riigi ametiasutustega ja teatab kavatsusest edastada juhtum ELA-le

Riiklik sotsiaalpartnerite organisatsioon teeb kogu esimeses etapis saadud olulisest teabest kokkuvõtte ja edastab selle asjaomastele riigi ametiasutustele, teatades kavatsusest edastada juhtum ELA-le. Sotsiaalpartnerite organisatsioon arutab riigi ametiasutustega probleeme ja mõju, mis tulenevad teabest, mis on saadud seoses tööõiguse eeskirjade eiramise või petuskeemidega ja põhineb tööturu analüüsil, töötingimuste ja alltöövõtjate kohalikul teabel jne.

Arutelude tulemus võib muu hulgas olla järgmine.

- ☑ Sotsiaalpartnerite organisatsioon ja asjaomased riigi ametiasutused hindavad meetme vajalikkust. Kui kavandatakse piiriülest kontrolli, võib liikmesriik toimida kooskõlas 2. jaotise tegevussuunistega.
- ☑ Kui sotsiaalpartnerite organisatsioon ja asjaomased riigi ametiasutused ei jõua kokkuleppele seoses meetme vajalikkuse või selle liigiga või kui riigi ametiasutused ei tegutse sotsiaalpartnerite organisatsiooni taotluse kohaselt, võib sotsiaalpartnerite organisatsioon teatada juhtumist ELA-le.

4.3 Riiklik sotsiaalpartnerite organisatsioon täidab juhtumist ELA-le teatamiseks vastava vormi

Riiklik sotsiaalpartnerite organisatsioon täidab juhtumist ELA-le teatamiseks juhtumi kirjelduse vormi ([1. lisa](#)), lisades kogu vajaliku teabe, mis on talle kättesaadav. Juhtumi kirjelduse vormi täitmise lisateave on käesolevate suuniste punktis 2.2.

4.4 Riiklik sotsiaalpartnerite organisatsioon edastab juhtumi ELA-le ning teavitab asjaomaseid riigi ametiasutusi ja kontaktametnikke

Sotsiaalpartnerite organisatsioon saadab ELA-le juhtumi kirjelduse täidetud vormi. Samuti peab ta esitama sama teabe asjaomastele riigi ametiasutustele ja riiklikele kontaktametnikele.

4.5 ELA ja asjaomaste liikmesriikide riiklikud kontaktametnikud hindavad juhtumit

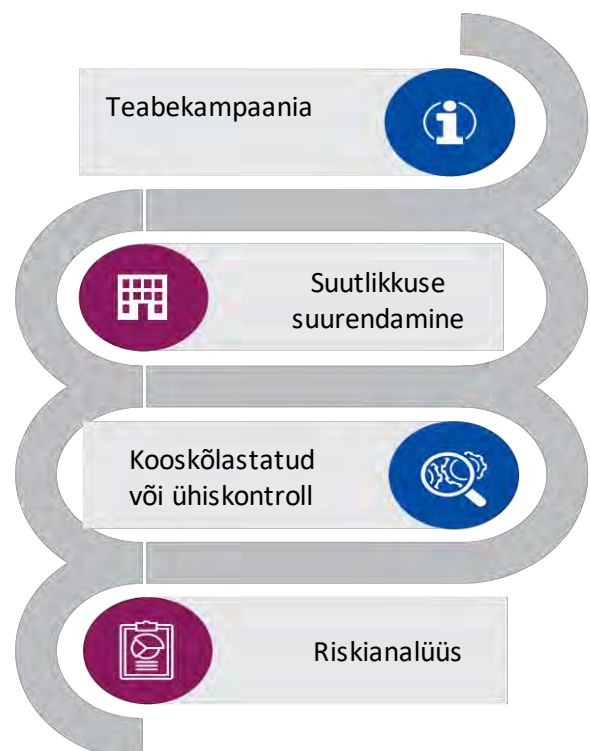
ELA ja kooskõlastatud meetmes osalevate liikmesriikide kontaktametnikud hindavad juhtumit kokkulepitud kriteeriumide alusel niipea kui võimalik, kuid mitte hiljem kui 14 päeva jooksul. ELA prioriseerib kiireloomulisi juhtumeid ja võib küsida sotsiaalpartnerite organisatsioonidelt hindamiseks lisateavet. Kiireloomulisi juhtumeid käsitletakse eelisjärjekorras, kuid siiski kohaldades hindamiskriteeriume.

ELA juhtumi hindamise kriteeriumid on samad kui käesolevate suuniste punktis 2.4.

4.6 ELA tegevdirektor tuvastab, mis meede (kui üldse) on juhtumi käsitlemiseks asjakohane, ja teavitab kõiki asjaosalisi

Eespool nimetatud hinnangu põhjal tuvastab ELA tegevdirektor, mis meede (kui üldse) on juhtumi käsitlemiseks asjakohane, ja teavitab kõiki asjaosalisi, põhjendades otsust. Võimalikud meetmed võivad muu hulgas olla teabekampania, suutlikkuse suurendamine, kooskõlastatud või ühiskontrollid või riskianalüüs (vt joonis 10). Kui kahtlustatakse eeskirjade eiramist, mis ei kuulu otseselt ELA pädevusse, võib amet teatada sellest asjaomastele sidusrühmadele (punkt 2.6.2).

Joonis 10. Juhtumi käsitlemise meetmed

4.6.1 Teabekampania

Teavituskampaniad, nt kampaniad, mille eesmärk on teavitada üksikisikuid ja tööandjaid (eelkõige VKEsid) nende õigustest ja kohustustest ning neile kättesaadavatest võimalustest. ELA soovib liikmesriigile probleemi käsitlemiseks teatud meetmeid, millesse kaasatakse sotsiaalpartnerid, kui asjakohane.

4.6.2 Suutlikkuse suurendamine

ELA pakub liikmesriikidele juhtumi käsitlemiseks asjakohaseid vahendeid või meetmeid järgmisega.

- ☑ Koostades koos riigi ametiasutuste ja asjakohasel juhul sotsiaalpartneritega ühised mittesiduvad suunised, mida liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid saavad kasutada, sealhulgas suunised kontrollide tegemiseks piiriülese mõõtmega juhtumite korral, samuti ühised määratlused ja ühised mõisted, tuginedes asjakohasele tegevusele riiklikul ja liidu tasandil.
- ☑ Suurendades ja toetades vastastikust abi vastastikuse või rühmategevuse vormis, samuti töötajate vahetusi ja lähetusi riigi ametiasutuste vahel.
- ☑ Edendades kogemuste ja heade tavade, sealhulgas asjaomaste riigi ametiasutuste koostöö näidete vahetamist ja levitamist.
- ☑ Koostades valdkondlikke ja valdkondadevahelisi koolitusprogramme, sealhulgas tööinspeksioonidele, ning spetsiaalseid koolitusmaterjale, sealhulgas veebipõhistel õppemeetoditel põhinevaid materjale.

4.6.3 Kooskõlastatud või ühiskontroll

ELA otsustab algatada tegevussuuniste kohased menetlused, et teha liikmesriikidele kooskõlastatud või ühiskontrolli ettepanek. Sel juhul toimib ELA kooskõlas 3. jaotise tegevussuunistega. Kooskõlas siseriikliku õiguse ja tavaga võib kontrolli tegemisse kaasata sotsiaalpartnereid. ELA tagab, et sotsiaalpartnerite organisatsioone teavitatakse juhtumi edenemisest ja tulemustest.

4.6.4 Riskianalüüs

ELA pakub liikmesriikidele eksperditeadmisi riskihindamise ja riskianalüüsi tegemiseks. Määruse kohaselt hindab ELA koostöös liikmesriikide ja asjakohasel juhul sotsiaalpartneritega riske ning analüüsib tööjõu liikuvust ja sotsiaalkindlustuse koordineerimist kogu liidus. Riskihindamisel ja analüüsimisel käsitletakse selliseid teemasid nagu tööturu tasakaalustamatus, valdkondlikud ja korduvad probleemid ning ELA võib teatud küsimuste uurimiseks teha ka põhjalikke erianalüüse ja uuringuid. Riskihindamisel ja analüüsimisel kasutab ELA võimalikult palju olemasolevatest uuringutest kättesaadavaid asja- ja ajakohaseid statistilisi andmeid ning teiste liidu asutuste või teenistuste ning liikmesriikide ametiasutuste, asutuste või teenistuste eksperditeavet, sh pettuste, ärakasutamise, diskrimineerimise, oskuste prognoosimise ning töötervishoiu ja tööohutuse kohta; samuti tagab amet, et tema ja teiste nimetatud asutuste tegevus täiendavad üksteist.

Kuidas saab ELA aidata?

Amet saab pakkuda tehnilist, haldusalast, rahalist või muud tuge probleemi käsitleva teavituskampania korraldamiseks.

1. lisa. Juhtumi kirjeldus

JUHTUMI KIRJELDUS

Kontroll toimub kooskõlas toimumiskoha liikmesriigi õiguse ja tavadega. Käesolev leping ei mõjuta olemasolevaid kahe- ega mitmepoolseid lepinguid ega vastastikuse mõistmise memorandumeid, mille on sõlminud osalevad liikmesriigid. Selle lepingu osalised täidavad üksnes juhtumi jaoks asjakohased lahtrid.

Teema:

Viitenumber:

1. Juhtumi taust
<i>Kirjeldage esialgset kaebust või teavet üldiselt. Märkige lühidalt kogu asjakohane teave juhtumi ja juba kättesaadavate tõendite kohta, näiteks eeluurimise või ühisel riskihindamisel saadud teave, varasemate uurimiste, sealhulgas tuvastatud rikkumiste teave, samuti meetmete kohta, mis on juba võetud probleemi lahendamiseks riiklikul või ELi tasandil, nende tulemuste ning teiste liikmesriikide või sidusrühmade kaasamise kohta (kui asjakohane).</i>
2. Igas liikmesriigis kontrollitav sektor ja kontrollitav(ad) üksus(ed)
<i>Märkige sektor ja (kui selles etapis võimalik) kontrollitavate ettevõtete nimed.</i>
3. Kontrolli riiklik(ud) koordinaator(id)
<i>Märkige taotlevate liikmesriikide ja võimaluse korral teiste asjaomaste liikmesriikide jaoks kavandatava kooskõlastatud või ühiskontrolli riigisisese koordineerimise eest vastutava üksuse ja isiku kontaktandmed.</i>
4. Muud sidusrühmad ja osalevate isikute arv
<i>Märkige kõik muud asjaomased riiklikud või rahvusvahelised organisatsioonid, sealhulgas sotsiaalpartnerite organisatsioonid, kui asjakohane.</i>
5. Kontrollitavate ettevõtete ja liikuvate töötajate arv
<i>Liikmesriik märgib juhtumiga otseselt seotud ettevõtete ja liikuvate töötajate (sh lähetatud töötajad, füüsilisest isikust ettevõtjad, muu staatusega isikud (nt ettevõtte omanik, vabatahtlik)) hinnangulise arvu, et ELA saaks hinnata võimalike rikkumiste mõju töötajatele ja/või tööturule.</i>
6. ELA kaetavad hinnangulised kulud ja muu tugi
<i>Esitage ELA-lt kontrolli jaoks taotletud toetuse andmed, sealhulgas ligikaudsed hinnangulised kulud (transport, majutus, suuline töö, õigusnõustamine, IT-vahendid jne).</i>

2. lisa. Näidisleping

PIIRIÜLESTE KOOSKÖLASTATUD JA ÜHISKONTROLLIDE NÄIDISLEPING XX/2020

Kontroll toimub kooskõlas toimumiskoha liikmesriigi õiguse ja tavadega. Käesolev leping ei mõjuta olemasolevaid kahe- ega mitmepoolseid lepinguid ega vastastikuse mõistmise memorandumeid, mille on sõlminud osalevad liikmesriigid. See leping ei tekita osapooltele muid õiguslikke kohustusi kui need, mida kirjeldatakse määruses (EL) 2019/1149. Selle lepingu osalised täidavad üksnes juhtumi jaoks asjakohased lahtrid.

1. Lepinguosalised

Liikmesriik A

Koordineeriv riiklik jõustamisasutus:

Liikmesriik B*

Koordineeriv riiklik jõustamisasutus:

Euroopa Tööjõuamet

2. Koordinaatorid

Üldkoordinaator

Kooskõlastatud või ühiskontrolli üldkoordinaatori nimi:

[Üldkoordinaator vastutab korraldus- ja menetlusküsimuste, sealhulgas aruannete koostamise eest. Põhimõtteliselt peab määratud isik olema üks riiklikest koordinaatoritest või ELA vastutav ametnik.]

Liikmesriik A

Vastutava riikliku koordinaatori nimi:

Liikmesriik B*

Vastutava riikliku koordinaatori nimi:

Euroopa Tööjõuamet

ELA vastutava ametniku nimi:

[Liikmesriigi A] riikliku kontaktametniku nimi:

[Liikmesriigi B*] riikliku kontaktametniku nimi:

3. Teiste liikmesriikide ja ELA külalisametnike roll

(asutamismääruse artikli 9 lõiked 3 ja 5)

* Kui asjakohane, lisage liikmesriik C, D jne.

4. Kontrolli vorm ja ajakava

Märkige, kas kontroll on ühiskontroll või kooskõlastatud kontroll ja kas see on üldine või käsitleb konkreetset probleemi

Pooled lepivad kokku, et nad teevad:

- üldise **kooskõlastatud** kontrolli
- suunatud **kooskõlastatud** kontrolli
- üldise ühiskontrolli**
- suunatud ühiskontrolli**

mis toimub ajavahemikul [*märkige ajavahemik*] järgmistes liikmesriikides:

5. Kooskõlastatud või ühiskontrolli ulatus

Kasutatud terminite määratlused on deklareerimata töö vastase tegevuse Euroopa platvormi raames koostatud sõnastikus.

Kooskõlastatud või ühiskontrolli eesmärk on käsitleda järgmist:

- töötajate vaba liikumise kohaldatavate Euroopa ja riiklike eeskirjade rikkumine ja/või
- teenuste vaba liikumise (töötajate lähetamise) kohaldatavate Euroopa ja riiklike eeskirjade rikkumine.

Märkige sihtsektor:

Märkige kontrolli lühi- ja pikaajalised eesmärgid:

[Lühiajalised eesmärgid võivad olla trahvid, maksete sissenõudmine, ettevõtte sulgemine, liikuvate töötajate kaitse jne. Pikaajalised eesmärgid võivad olla deklareerimata töö vähendamine teatud sektoris.]

6. ELA koordineerimine ja tugi

Märkige ELA-ga kokku lepitud koordineerimise või toetuse liik ja (kui asjakohane) taotletava rahalise toetuse esialgne summa:

[ELA saab pakkuda teoreetilist, logistilist ja tehnilist tuge ning asjakohasel juhul õigusosalast eksperdiabi, sealhulgas kirjaliku ja suulise tõlke teenuseid.]

7. Muud sidusrühmad

Loetlege kõik kontrollis osalevad organisatsioonid ja märkige nende roll.

8. Kontrollikava

Käesoleva lepingu osalised koostavad üksikasjaliku kontrollikava lisan esitatud vormi järgi.

Allkirjad

Liikmesriik A	Liikmesriik B*	Euroopa Tööjõuamet
Nimi:	Nimi:	Nimi:
Ametikoht:	Ametikoht:	Ametikoht:
Asutus:	Asutus:	Kuupäev:
Kuupäev:	Kuupäev:	

2a lisa. Kontrollikava

KONTROLLIKAVA

Käesolevat kontrollikava vormi kohaldatakse alati, kui kavatsetakse teha kooskõlastatud või ühiskontroll ELA töötajate osalusel. Kui ELA töötajate osalemist ei kavandata, on soovitatav kasutada seda kontrollikava vormi suunisena osalejatele ja selle kasutamine on vabatahtlik. Dokumenti saab kohandada kooskõlastatud ja ühiskontrollides osalevate liikmesriikide õigusaktide ja tavade järgi ning selles on üksikasjalikud näited, mida teha kooskõlastatud või ühiskontrolli ajal. Dokumenti osi võib vajaduse korral korrata, sõltuvalt kooskõlastatud või ühiskontrollis osalevate liikmesriikide arvust (liikmesriigi B, C, D jne jaoks)

Teema:

Viitenumber:

Teabekoosolekud

Kontrollieelsete ja -järgsete teabekoosolekute meetodi üldine kokkulepe

Näide. Enne ja pärast kontrolli toimub teabekoosolek: [koht ja kellaeg]. On äärmiselt oluline, et kõik asjaomased üksused/isikud ja asjakohasel juhul ELA töötajad oleksid kohal meetme ettevalmistamisel ja hindamisel, tagasiside vahetamisel ja võimalike edasiste vajalike meetmete otsustamisel. Kooskõlastatud või ühiskontrollis osalejate teavitamiseks selgitatakse eesmäärke:

- haldusdokumentide hankimine
- töötajate ja juhtide küsitlemine

Teabekoosolek, liikmesriik A:

Rühm A1

Aadress:
Koosoleku aeg:

Rühm A2

Aadress:
Koosoleku aeg:

Teabekoosolek, liikmesriik B*:

Rühm B1

Aadress:
Koosoleku aeg:

Rühm B2

Aadress:
Koosoleku aeg:

Kontrolli toimumiskohta sisenemise kellaeg: (pp.kk.aaaa tt.mm)

Kontrollitav üksus: (nimi ja kontaktandmed)

Omanik/juhtkond: (nimi ja kontaktandmed)

Alltöövõtjad/sidusettevõtted: (nimi ja kontaktandmed)

Muud kontrollitavad isikud: (nimi ja kontaktandmed)

Andmevahetuse koordineerimine

Märkige, kes vastutab kõigi asjakohaste andmete vahetamise eest (sh ELA koordineerimisüksus, kui asjakohane) ning mis sidekanaleid kasutatakse (nt IMI). Märkige kontaktandmed, näiteks nimi, telefon ja e-posti aadress.

* Kui asjakohane, lisage liikmesriik C, D jne.

Praktilised kokkulepped liikmesriigis A

1. Rühma(de) koosseis liikmesriigis A:

Rühm 1: *nt rühm, kes vastutab peamise kontrollitava üksuse, (all)töövõtjate vms uurimise eest*

Kohtumisaeg:

Kohtumisaeg:

Rühma koordinaator: *[nimi ja kontaktandmed]*

Nimi	Telefon	Roll
		nt politseiülem
		nt tööinspektsiooni juhataja
		nt tööinspektor
		nt ELA töötaja

2. Kirjeldage eeldatavaid meetmeid, mida rühma(de)l tuleb võtta liikmesriigis A:

nt

- peamise kontrollitava üksuse külastamine tavamenetluse kohaselt
- vestlus tööandjaga
- töötajate ärakuulamine
- raamatupidamise külastamine tavamenetluse kohaselt
- asjakohaste dokumentide otsimine ja kopeerimine

3. Teave/dokumendid/tõendid alates [pp.kk.aaaa], mis tuleb kontrollitava(te)lt üksus(t)elt saada

nt

- töögraafikud, palgatõendid,
- kirjalikud lepingud,
- töötajaid käsitlevad e-kirjad,
- kõik saabuvad ja väljuvad arved,
- pangatehingud,
- A1 tõendid.

4. Metoodika ja lisajuhised

a) Töötajate ja teiste asjaomaste isikutega vestlemine

- Kirjeldage meetodit töötajate ja teiste asjaomaste isikute (tööandja, objektijuht, esindajad jt) küsitlemiseks kooskõlas siseriiklike õigusaktidega ning ilma et see piiraks sotsiaalpartnerite siseriiklike õigusaktide ja/või tavade kohast pädevust ja kollektiivseid õigusi, kui asjakohane.
- Rõhutage vajadust selgitada töötajatele nende õigusi ja kohustusi ning seda, kuidas on koostöö neile kasulik.
- Kasutage standardküsimustikke eri liiki küsitletavatele isikutele (töötajad, töödejuhataja, juht, autojuht, klient jne).
- Enne kontrolli tutvuge küsimustikega.
- Vajaduse korral kasutage suulist tõlget (tõendamiskohustus ja õigusnõuete nõuetekohane

järgimine) ja/või kultuurivahendajaid (et soodustada suhtlust inspektorite ja küsitletavate isikute vahel, eelkõige kolmandate riikide kodanikega suhtlemisel).

- Kasutage segarühmi.

b) Teabe kogumine

- Töökohale sisenemisel pöörake erilist tähelepanu sellele, mida inimesed teevad, kellega nad töötavad, mis tööriivaid nad kannavad jt. Märkige see teave kindlasti üles, sest visuaalsed vaatlused on olulised. Kui asjakohane ja siseriiklike õigusaktidega lubatud, kaalutlege pildistamist/filmimist.
- Pöörake piisavat tähelepanu esitatavatele isikudokumentidele. On võimalik, et esitatakse võltsitud dokumente.
- Märkige üles ettevõtte sõidukite andmed (registreerimisnumber jne).
- Kui asjakohane, täpsustage, mis eritõendeid koguda (nt videotõendid, originaaldokumendid).

c) Taotlused kolleegidele liikmesriigis B*

- Kui töötajad märgivad, et saavad sotsiaaltoetusi liikmesriigis B, võtke kontrollimiseks ühendust järgmise isikuga: [nimi].
- Kui liikmesriigis B tehtavatel kontrollidel kohatakse kontrollitava(te) üksus(t)e omanikku/omanikke, koguge [xxxxx] kohta põhjalikku teavet.

d) Ohutusjuhised

- Osalejate ohutus on alati esmatähtis.
- Kontrollkäike tehakse alati vähemalt kahekesi.
- Osalejad hoiavad silmsidet nii palju kui võimalik.
- Osalejad ei jäta kunagi kolleegi ettevõtte ruumidesse üksi. Kontrolli toimumiskohast tohib lahkuda ainult pärast konsulteerimist üldkoordinaatoriga.
- Märkida inspeksioon/asutus, kes tagab ohutusvahendid.

e) Logistika

- Transpordi kontrolli toimumiskohta korraldab [nimi]. Väljumine: [koht], [kellaaeg].
- Kõigil osalejatel peavad olema kaasas isikut tõendavad dokumendid.
- Kontrollirühmadele antakse järgmised vahendid: [kaasaskantavad skannerid, mä lup ulgad, foto-/videokaamerad vms]

f) Lisajuhised või muud küsimused

- Paberdokumentide avastamisel arestitakse need digitaalseks kopeerimiseks ja kontrollitavale üksusele väljastatakse kviitung.
- Haldustöötajate küsitlemisel on oluline tuleviku jaoks teada saada nende nimi, e-posti aadress ja telefon.
- Õigusküsimustega võib pöörduda ELA õigustalituse poole: [e-post, telefon].

* Kui asjakohane, lisage liikmesriik C, D jne.

3. lisa. Kontrolliaruanne

KOOSKÖLASTATUD JA ÜHISKONTROLLIDE KONTROLLIARUANDE KAVAND XX/2020

Kontrolliaruanne koostatakse kooskõlas selle liikmesriigi õiguse ja tavadega, kus kontroll toimub. Täidetakse üksnes kontrolliaruande vormi osad, mis on juhtumi jaoks asjakohased.

Selle liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt, kus kontroll toimub, võib mõnest inspeksioonide leiust olla vaja teatada sotsiaalpartnerite organisatsioonidele. Selle liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt, kus kontroll toimub, võib mõnest leiust teistele osapooltele mitte teatada (nt kriminaalasjad).

Teema:

Viitenumber:

1. Kontrolli kirjeldus (sisu võib kopeerida kontrollilepingu dokumendist, kui see on veel ajakohane)

Kirjeldage, mis asutused / jõustamisasutused / sotsiaalpartnerite organisatsioonid olid igas liikmesriigis otseselt kaasatud, ja nimetage vastavad riiklikud koordinaatorid.

Liikmesriik A:

Liikmesriik B*:

Muud sidusrühmad:

Kontrolli kuupäev:

Kirjeldage juhtumit enne kontrolli:

Märkige kooskõlastatud või ühiskontrolli eesmärk (üldine, suunatud, järelkontroll) ja mida kontrolliti:

Kirjeldage kooskõlastatud või ühiskontrolli protsessi (kaasatud isikute arv, kasutatud uurimismeetodid jne):

Märkige kontrolli ajal tekkinud kulud:

* Kui asjakohane, lisage liikmesriik C, D jne.

2. ELA ja/või teiste sidusrühmade osalemine (sisu võib kopeerida kontrollilepingu dokumendist, kui see on veel ajakohane)					
Kui asjakohane, kirjeldage mis tahes koostööd Euroopa Tööjõuametiga:					
Kui asjakohane, kirjeldage mis tahes koostööd teiste organisatsioonidega (nt Europol, Eurojust, sotsiaalpartnerid):					
3. Kontrollitud üksus(t)e andmed (sisu võib kopeerida kontrollilepingu dokumendist, kui see on veel ajakohane)					
<ul style="list-style-type: none"> Nimi/nimed: Õiguslik seisund (ettevõtte, partnerlus jne): Seos muude üksuste ja ettevõtetega (nt tütarettevõtted): Äritegevuse/majandussektori(te) kirjeldus: Liikuvate töötajate arv: Muu asjakohane teave üksus(t)e kohta: 					
4. Märkige kontrolliga seotud ettevõtete ja liikuvate töötajate koguarv (sh lähetatud töötajad, füüsilisest isikust ettevõtjad, muu staatusega isikud (nt ettevõtte omanik, vabatahtlik))	Ettevõtted	Liikuvad töötajad	Lähetatud töötajad	Füüsilisest isikust ettevõtjad	Muu staatusega isikud (nt ettevõtte omanik, vabatahtlik)
5. Kirjeldage kooskõlastatud või ühiskontrolli tulemusi. Kui asjakohane, märkige vastavas valdkonnas toimunud rikkumisega seotud ettevõtete ja liikuvate töötajate arv (sh lähetatud töötajad, füüsilisest isikust ettevõtjad, muu staatusega isikud (nt ettevõtte omanik, vabatahtlik))					
ELi liikuvate töötajate tööõiguse rikkumine (nt liiga vähe maksmine / palga mittemaksmine)					
Sotsiaalkindlustusmaksete väär tasumine või mittemaksmine ja/või ebaseaduslikult saadud sotsiaaltoetused					
Piiriülene deklareerimata töö					
Töötajate fiktiivne lähetamine					
Fiktiivsed füüsilisest isikust ettevõtjad					
Fiktiivsed, petturlikud või ebaseaduslikud ajutisi töötajaid vahendavad bürood					

Varifirmad ja fiktiivsed ettevõtted					
Kolmandate riikide kodanike (organiseeritud) ebaseaduslik tööhõive					
Inimkaubandus ja/või tööjõu ärakasutamine					
Muud leiud (sh oletatavad eeskirjade eiramised liidu õiguse kohaldamisel):					
Eespool nimetatud rikkumistega seotud ettevõtete / liikuvate töötajate koguarv	Ettevõtted	Liikuvad töötajad	Lähetatud töötajad	Füüsilisest isikust ettevõtjad	Muu staatusega isikud (nt ettevõtte omanik, vabatahtlik)
6. Kui asjakohane, märkige, mis muid õigusakte on rikutud ja mille põhjal seda järeldati	<ul style="list-style-type: none"> • Maksuõigus: • Äriühinguõigus: • Kriminaalõigus: • Välismaalaste õigus: 				
7. Kas kontrollirühmad saavad kasutada kontrolliga kogutud andmeid tõenditena?					
8. Kui asjakohane, esitage lisateavet, kui on vaja teatud liiki tõendeid (video, tõestatud koopiad, originaaldokumendid jne).					
9. Selgitage, kes juhib kontrolli järelmeetmeid.	Liikmesriik A:	Liikmesriik B*:	ELA:		
Kriminaalsüüdistuse esitamine (<i>riigiprokuröri kaasamine</i>)					
Tsiviilmenetlused sotsiaalpartnerite organisatsioonide kaudu					
Trahv					
Sotsiaalkindlustusmaksete sissenõudmine					
Töötasu maksmine					

Põhjendamatute sotsiaaltoetuste tagasinõudmine			
Maksud			
Muud sunnimeetmed (litsentsi/riigihangete tühistamine jne)			
Lepitamine või muud vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlused			
Järelkontrollid (sh ELA toetusel)			
Muud järelmeetmed (näiteks suhtlemine ELi institutsioonide ja asutuste, rahvusvaheliste organisatsioonide, kolmandate riikide ametiasutuste või muude sidusrühmadega või nende teavitamine)			
10. Kas edastasite tulemused teistele asjaomastele asutustele (teistes liikmesriikides)?			
11. Kas tuleb võtta veel piiriüleseid meetmeid, nt korraldada eespool nimetatud järeldustel põhinevaid ennetuskampaaniaid, sh ELA toetusel? Täpsustage:			
12. Mis on saadud kogemused? Mis korralduslikke muudatusi on vaja kontrolliprotsessi ajakohastamiseks?			
13. Tulemuslikkuse põhinäitajad¹⁰			
Kvantitatiivsed tulemuslikkuse põhinäitajad			
Haldus-, tsiviil- ja/või kriminaalkaristuste arv			
Maksud/sotsiaalmaksud sissenõudmiste ja tagasimaksete arv (haldus-, tsiviil- ja/või kriminaalasjad)			

¹⁰ Märkige „–“ (puudub) nende tulemuslikkuse põhinäitajate kohta, mis ei ole käesoleva aruande koostamise ajal kättesaadavad või mida ei saa teatada ELA-le esitada

Ettevõtetele antud haldusnõuannete, hoiatuste või määruste jne arv					
Kvalitatiivsed tulemuslikkuse põhinäitajad					
Kooskõlastatud või ühiskontrolli tegemiseks vajaliku asjakohase materjali ja suuniste kättesaadavus ja piisavus	☐ Ei ole üldse kättesaadav	☐ Vähe kättesaadav	☐ Mõõdukalt kättesaadav	☐ Hästi kättesaadav	☐ Täiesti kättesaadav
	☐ Ei ole üldse piisav	☐ Vähe piisav	☐ Mõõdukalt piisav	☐ Piisav	☐ Täiesti piisav
Teadmised ELi õigusaktidest ja/või teiste liikmesriikide tavadest tööjõu piiriülese liikuvuse õigusaktide jõustamisel	☐ Väga vähe	☐ Vähe	☐ Keskmine	☐ Hea	☐ Väga hea
Teabevahetuse ja koostöö tase kooskõlastatud või ühiskontrollis osalejate vahel	☐ Väga vähe	☐ Vähe	☐ Keskmine	☐ Hea	☐ Väga hea
Tõendite kasutamise lihtsus kooskõlastatud või ühiskontrollidest tulenevates haldus- või kriminaalmenetlustes	☐ Väga keerukas	☐ Keerukas	☐ Mõõdukalt keerukas	☐ Lihtne	☐ Väga lihtne
Kooskõlastatud või ühiskontrolliga seotud inimressursside hulk	☐ Täiesti ebapiisav	☐ Veidi ebapiisav	☐ Piisav	☐ Väga piisav	☐ Täiesti piisav
Kooskõlastatud või ühiskontrolli ajal tajutud keelebarjäärid	☐ Väga madalad	☐ Madalad	☐ Mõõdukad	☐ Kõrged	☐ Väga kõrged
Kvalitatiivne hinnang	<i>Kommenteerige või soovitage võimalikke täiustusi seoses oma kvaliteedi hindamisega</i>				

4. lisa. Ülevaade kooskõlastatud ja ühiskontrollide õiguslikest alustest liikmesriikides

Uuringu eesmärk ja ulatus

Käesoleva lühiülevaate põhieesmärk on anda ülevaade ELi liikmesriikide tasandil tehtavate piiriüleste ühiskontrollide õiguslikust alusest, kui olemas, ja vastata küsimusele, kas kontrollimisel ühes liikmesriigis kogutud tõendeid saab kasutada teises liikmesriigis toimuvates riiklikes kohtu- või haldusmenetlustes, ning selgitada, mis piirangud (kui üldse) kehtivad vastuvõtvast riigis külalisinspektorile.

Selleks uuriti koostöös ELA kontrollide töörühma ekspertidega 2020. aasta juunist augustini toimunud uuringus järgmisi küsimusi (lisateave on allpool tabelites).

- ✓ Kas on olemas õiguslik alus ühisteks piiriülesteks tööhõivekontrollideks ELi liikmesriikide tasandil?
- ✓ Mis on külalisinspektori pädevus asjaomases ELi liikmesriigis tehtava piiriülese ühiskontrolli ajal?
- ✓ Kas nende kontrollidega ühes liikmesriigis kogutud tõendeid saab kasutada teises liikmesriigis kohtu- või haldusmenetlustes?

Kuigi piiriüleste kontrollid (ühisoperatsioonid või kooskõlastatud kontrollid) ei ole seni veel tavalised, võib järeldada, et liikmesriikidevaheline koostöö sageneb. Siseturu infosüsteemil (IMI) on oluline roll turvalises teabevahetuses liikmesriikide vahel ja enamasti võimaldab see kasutada välisriikidest pärit tõendeid riigisisestes haldus- või kohtumenetlustes.

Piiriüleste kontrollide ebaselge õiguslik alus takistab sagedamat koostööd

Lühiuuring toetava õigusraamistiku kohta näitas piiriülese koostöö õigusliku aluse olulist varieeruvust (vt joonis 11 „Piiriüleste ühiskontrollide õiguslik alus liikmesriikides“). Kuigi mitmes riigis on õigussätteid, mida saab kohandada kooskõlastatud ja ühiskontrollide jaoks (nt õigussätted, mis käsitlevad välisksperti staatust kontrolli ajal), on piiriülesteid kooskõlastatud ja ühiskontrollide käsitlevad erisätteid õigusaktides harva. Riigid, kus õiguslik alus puudub, võivad siiski rakendada piiriülesteid kontrollide näiteks ajutiste ja ühekordsete lepingute alusel.

Kuigi piiriülene koostöö on enamikus liikmesriikides võimalik, takistab ebaselge õiguslik alus teataval määral koostööd, kui inspektorid või koordinaatorid ei ole kindlad, kas nad tohivad kehtivate õigusaktide alusel teha kooskõlastatud või ühiskontrolli.

Üldiselt on **8 liikmesriigil olemas siseriiklik õigusakt, mis reguleerib** piiriülese kontrolli võimalusi (kuigi selle olukorra kohta ei ole alati erisätteid). **10 liikmesriiki on sõlminud kahe- või mitmepoolsed lepingud** piiriülesteks kontrollideks, kuid neil ei ole selliseks

koostöök konkreetset siseriiklikku õigusakti. **9 liikmesriiki teatasid, et neil puudub piiriüleste kontrollide õigusraamistik.** Mõnes riigis ei ole kooskõlastatud või ühiskontrolli tegemiseks vaja sellekohast õigusakti – kokkuleppeid võib sõlmida ilma olemasoleva konkreetse õigusliku aluseta.

Joonis 11. Piiriüleste ühiskontrollide õiguslik alus liikmesriikides

Märkus. Mõnes riigis ei ole kooskõlastatud või ühiskontrolli tegemiseks vaja sellekohast õigusakti – kokkuleppeid võib sõlmida ilma olemasoleva konkreetse õigusliku aluseta.

Allikas: kontrollide töörühm, „Mapping of national legislation 2020“ (Riiklike õigusaktide kaardistamine (2020))

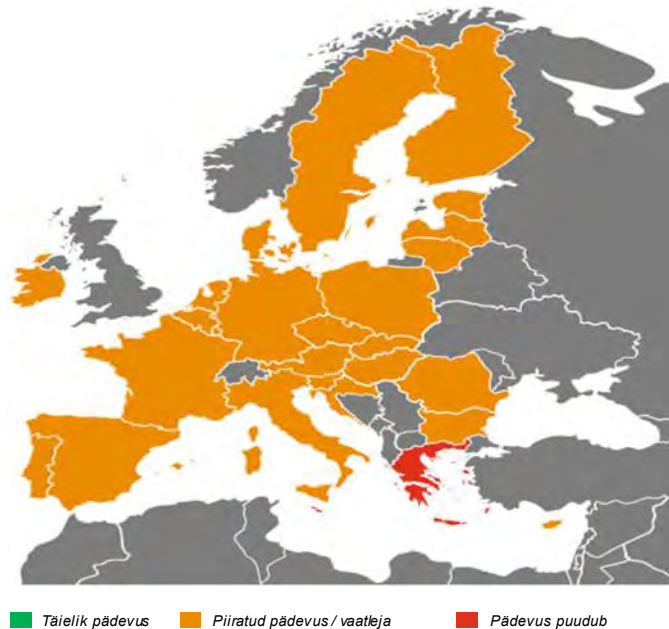
Külalisinspektorid tohivad viibida kohal vaatlejatena enamikus liikmesriikides

Terviklik piiriülese koostöö õigusraamistik aitab liikmesriikidel ületada algseid takistusi ja soodustada ühis- või kooskõlastatud tegevust. Uuringud näitavad, et siseriiklike õigusaktide teatud sätteid saab tavaliselt kohaldada, et võimaldada välisriigi inspektoril osaleda kontrollil vaatlejana (vt joonis 12 „Välisriigi inspektori roll kontrolli ajal“).

25 liikmesriigis on külalisinspektoril piiratud pädevus, näiteks vaatleja roll või muu eripädevus.

2 liikmesriigis (Kreeka ja Malta) puudub külalisinspektoril mis tahes pädevus. Üheski liikmesriigis ei ole külalisinspektoril piiriülese ühiskontrolli ajal täielikku, st kohaliku inspektoriga samaväärset pädevust.

Joonis 12. Välisriigi inspektori roll kontrolli ajal

Allikas: kontrollide tööühm, „Mapping of national legislation 2020“ (Riiklike õigusaktide kaardistamine (2020))

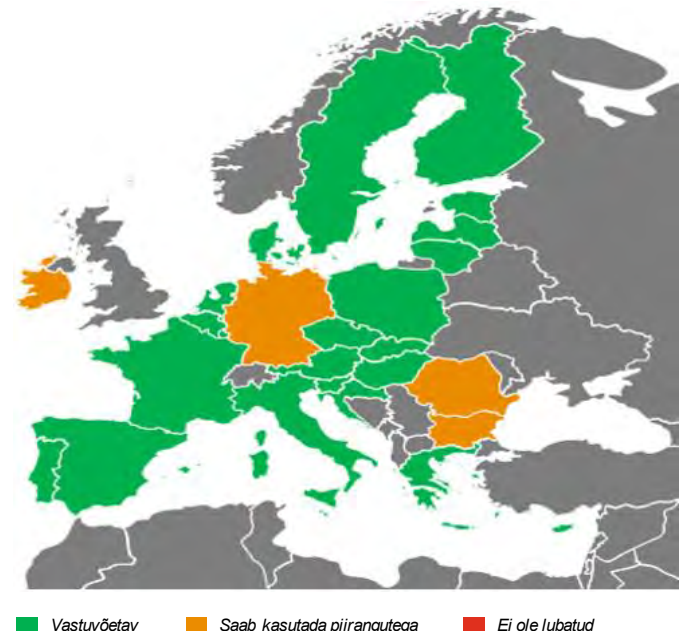
Enamikus liikmesriikides saab kohtu- või haldusmenetluses kasutada teistes liikmesriikides hangitud tõendeid

Kuigi piiriülese koostöö õiguslik alus ei ole enamikus liikmesriikides selgesõnaline, saab teiste liikmesriikidega toimuva koostööga kogutud tõendeid tavaliselt kasutada kohtu- või haldusmenetlustes. IMI-süsteemi kasutamisele viidatakse enamasti kui koostööd toetavale mehhanismile või isegi eeldusele, mida on vaja, et tõendid oleksid vastuvõetavad kohtu- või haldusmenetluses.

Teises liikmesriigis tehtud kontrolliga kogutud tõendeid tohib kasutada kohtus 23 liikmesriigis (vt joonis 13 „Teistest liikmesriikidest pärit tõendite kasutamine riigisisestes kohtumenetlustes“). Enamasti on soovitatav esitada tõendid IMI-süsteemi kaudu, et tagada nende vastuvõetavus.

4 liikmesriiki vastas, et selliste tõendite kasutamine nende kohtutes võib olla problemaatiline. Näiteks Bulgaarias on vastuvõetavuse küsimuses vastuoluline kohtupraktika ja Rumeenias sõltub vastuvõetavus konkreetses kohtuasjas tehtud kohtuotsusest.

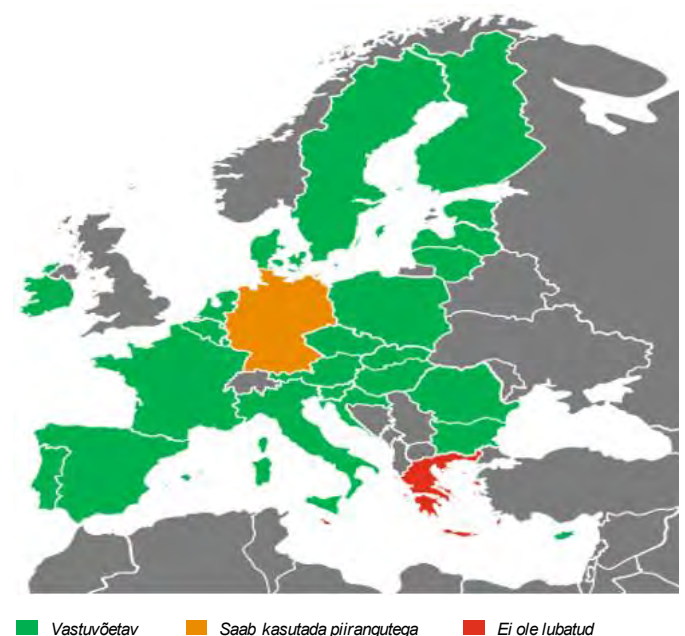
Joonis 13. Teistest liikmesriikidest pärit tõendite kasutamine riigisisestes kohtumenetlustes

Allikas: kontrollide tööühm, „Mapping of national legislation 2020“ (Riiklike õigusaktide kaardistamine (2020))

24 liikmesriiki lubavad kasutada selliseid tõendeid **haldusmenetlustes**. (Vt joonis 14 „Teistest liikmesriikidest pärit tõendite kasutamine riigisisestes haldusmenetlustes“). Ka siin on enamasti soovitatav esitada tõendid IMI-süsteemi kaudu, et tagada nende nõuetekohane töötlemine ja kasutamine haldusmenetlustes. Ainult 2 liikmesriiki (Kreeka ja Malta) vastasid, et teises liikmesriigis tehtud kontrolliga kogutud tõendeid ei saa nende liikmesriigis kasutada haldusmenetluses.

Joonis 14. Teistest liikmesriikidest pärit tõendite kasutamine riigisisestes haldusmenetlustes

Allikas: kontrollide tööühm, „Mapping of national legislation 2020“ (Riiklike õigusaktide kaardistamine (2020))

Kas on olemas piiriüleste ühiskontrollide õigusraamistik? (Üksikasjalikud tulemused)

Liikmesriik	JAH – siseriiklik õigusakt	JAH – mitmepoolsed/kahepoolsed lepingud	Ei
Austria	Palga- ja sotsiaalse dumpingu vastane seadus (Lohn- und Sozialdumping-Bekämpfungsgesetz, LSD-BG), § 17 lõige 1		
Belgia	Sotsiaalkaristusseadustik (artiklid 56 ja 57)	Jah, sõlmitud on mitu kahe- või mitmepoolset lepingut (üksikasju ei esitatud)	
Bulgaaria		Kahepoolsed lepingud Prantsusmaa, Saksamaa, Poola ja Norraga.	
Horvaatia			Ei.
Küpros	2017. aasta seadus nr 63(i), millega sätestatakse töötajate lähetamine seoses teenuste osutamise ja muude asjakohaste küsimustega, II osa: seaduse sätete kohaldamine, artiklid 17 ja 18.		
Tšehhi Vabariik	Kontrolliseaduse (õigusaktide kogumik, seadus nr 255/2012) §-s 6 on sätestatud teise liikmesriigi inspektori võimalik osalemine Tšehhi Vabariigis toimival kontrollimisel.		
Taani			Ei.
Eesti		Piiratud ulatusega koostöölepingud Lõuna-Soome, Balti riikide ja Norraga, mis võimaldavad võtta ühismeetmeid. Koostöölepingus Poolaga keskendutakse rohkem teabevahetusele.	
Soome		Kahepoolne leping Eestiga.	
Prantsusmaa		Lepingud Saksamaa, Belgia, Bulgaaria, Luksemburgi, Hispaania, Madalmaade ja Portugaliga. Leping Itaaliaga on sõlmimisel (20.10.2020 seisuga).	
Saksamaa			Ei.
Kreeka			Ei.
Ungari			Ei.
Iirimaa	2015. aasta töösuhete seaduse (Workplace Relations Act 2015) §-s 35 on sätestatud alus kahepoolsetele lepingutele, mille eesmärk on a) anda teavet ja b) anda muud abi, mis toetab teise lepinguosalise ülesannete täitmist.	Lepingud Ühendkuningriigi ja Portugaliga.	
Itaalia		Lepingud Prantsusmaa ja Rumeeniaga on sõlmimisel (20.10.2020 seisuga).	

Liikmesriik	JAH – siseriiklik õigusakt	JAH – mitmepoolsed/kahepoolsed lepingud	Ei
Läti		Koostööleping Eesti ja Leeduga, mis võimaldab võtta ühismeetmeid.	
Leedu		Koostöölepingud Balti riikide (Eesti ja Läti) ja Norraga, mis võimaldavad võtta ühismeetmeid. Koostöölepingus Poolaga keskendutakse rohkem teabevahetusele.	
Luksemburg		Beneluxi Majandusliidu asutamisleping (Belgia, Madalmaade ja Luksemburgi valitsustevaheline koostöö); kahepoolne leping Prantsusmaaga.	
Malta			Ei.
Madalmaad		Jah, sõlmitud on mitu kahe- või mitmepoolset lepingut (üksikasju ei esitatud).	
Poola	13. aprilli 2007. aasta riikliku tööinspeksiooni seaduse artikli 22 lõige 3, mis hõlmab tööõiguse, eelkõige tööohutuse ja tervishoiu eeskirjade järgimist ning palgatöö ja muu tasustatava töö seaduslikkuse sätteid. See säte ei viita sotsiaalkindlustusameti tehtavatele kontrollidele.	Leping Bulgaaria, Taani, Eesti, Norra ja Slovakkia. Riiklik tööinspeksioon on sõlminud koostöölepingud ka teiste Euroopa Majanduspiirkonna riikide tööinspeksioonidega, millega põhimõtteliselt nähakse ette teabevahetus.	
Portugal		Portugali ja Hispaania ühiskontrollid ja teabevahetus tööõnnetuste, lähetatud töötajate miinimumpalga ning majutustingimuste (Galicia – Braga) kohta; teabevahetuse kahepoolsed lepingud Prantsusmaa ja Bulgaariaga	
Rumeenia			Ei.
Slovakkia	Kontrolliseaduse (õigusaktide kogumik, seadus nr 125/2006) artikli 7 lõike 3 punktis q ja artiklis 15 on sätestatud teise liikmesriigi inspektori võimalik osalemine Slovaki Vabariigis toimival inspekteerimisel kutsutud väliseksperdina.	Kahepoolse koostöö ja teabevahetuse leping Poolaga.	
Sloveenia			Ei.
Hispaania	Seadus nr 23/2015, millega reguleeritakse töö- ja sotsiaalkindlustusinspeksiooni süsteemi	Poola, Portugali ja Prantsusmaaga sõlmitud kehtivad lepingud.	
Rootsi			Ei.

Mis on külalisinspektori pädevus teie liikmesriigis tehtava ühiskontrolli ajal? (Üksikasjalikud tulemused)

Liikmesriik	Täielik pädevus	Piiratud pädevus / vaatleja	Muu / ei ole lubatud
Austria		Võimalus osaleda vaatlejana piirub sellega, et kontrollitakse miinimumtasu ja seda, kas töötajaid lähetavad äriühingud täidavad neile kehtivaid haldusnõudeid.	
Belgia		Pädevust tuleb kirjeldada kahepoolsetes lepingutes, kuid tegelikkuses ei ole üheski kahepoolses lepingus täpsustatud inspektori konkreetset rolli.	
Bulgaaria		Külalisinspektor võib viibida kohal, kuid üksnes vaatlejana ja kontrollitava tööandja selgesõnalisel nõusolekul.	
Horvaatia		Üksnes vaatlejana.	
Küpros		Külalisinspektor võib viibida kohal, kuid üksnes vaatlejana.	
Tšehhi Vabariik		Külalisinspektor tohib osaleda eristaatusega isikuna (kutsutud isikuna), kui Tšehhi kontrolliasutus on volitanud inspektorit osalema sellise kutsutud isikuna inspekteerimisel. Kutsutud isiku eriõigused tulenevad tema osalusel toimuva kontrolli eesmärgist, st ta osaleb kontrollija sellises tegevuses, mis vastab tema kontrollis osalemise põhjusele.	
Taani		Külalisinspektor tohib osaleda kontrollis vaatlejana, kui kontrollitava äriühingu tööandja (omanik) lubab külalisinspektori kohalviibimist.	
Eesti		Üksnes vaatlejana.	
Soome		Külalisinspektor võib viibida kohal, kuid üksnes vaatlejana.	
Prantsusmaa		Üksnes vaatlejana.	
Saksamaa		Külalisinspektor võib viibida kohal, kuid üksnes vaatlejana ja kontrollitava tööandja selgesõnalisel nõusolekul. Vaatlejana puudub külalisinspektoril mis tahes pädevus.	
Kreeka			Kontrollide õigusraamistikuga on riiklikule tööinspeksioonile antud kontrollide tegemise ainupädevus. Kehtivad õigusaktid ei võimalda teiste inspektorite kohalviibimist.
Ungari		Et Ungaris ei ole piiriüleseid ühiskontrolle reguleerivat õigusraamistikku, ei ole pädevust sätestatud õigusaktides, kuid piiriülese ühiskontrolli juures tohib vaatlejana viibida ka külalisinspektor.	
Iirimaa		Üksnes vaatlejana.	
Itaalia		Üksnes vaatlejana.	

Liikmesriik	Täielik pädevus	Piiratud pädevus / vaatleja	Muu / ei ole lubatud
Läti		Üksnes vaatlejana, kontrollitava objekti omaniku nõusolekul.	
Leedu		Üksnes vaatlejana.	
Luksemburg		Üksnes vaatlejana (mis tahes pädevusega).	
Malta			Malta õigusaktidega ei ole sätestatud võimalust, et kontrollides saaksid osaleda külalisinspektorid.
Madalmaad		Välisriigi inspektorid võivad olla kontrolli ajal Madalmaade inspektoritega kaasas, kuid neil ei ole mis tahes pädevust ja kontrollitava äriühingu tööandja (omanik) võib neil keelata sissepääsu valdustesse.	
Poola		Külalisinspektor / välisriigi inspektor tohib inspekteerida ainult koos kohaliku inspektoriga, kui talle on selleks antud isiklik luba. Välisriikide tööinspektorid ei tohi iseseisvalt alustada mis tahes tegevust. Nende roll inspekteerimisel täiendab Poola inspektorite esmast rolli. See pädevus ei viita sotsiaalkindlustusameti tehtavatele kontrollidele.	
Portugal		Üksnes vaatlejana.	
Rumeenia		Üksnes vaatlejana.	
Slovakkia		Piiratud pädevus võrreldes Slovakkia tööinspektoriga, kuid suurem pädevus kui ainult vaatlejal: külalisinspektor võib olla kutsutud välisekspert tööinspeksiooni kirjaliku loa alusel ning ta võib näiteks i) siseneda valdustesse koos Slovakkia tööinspektoriga, ii) teha kontrolli, teste, uurimisi ja muid tegevusi, nõuda teavet ja selgitusi kollektiivlepingutest tulenevate teatud sätete ja kohustuste järgimise kohta, iii) nõuda tööhõivekontrolli tegemiseks vajalike dokumentide, protokollide või muude dokumentide esitamist ning nõuda nende koopiade esitamist, iv) võtta materjalidest ja ainetest proove. Külalisinspektoril on see pädevus ainult Slovakkia tööinspektori tehtava toimuva tööhõivekontrolli raames.	
Sloveenia		Teiste liikmesriikide inspektorid (või muud osalejad) tohivad viibida inspekteerimisel tööandja eelneval loal.	
Hispaania		Kahepoolsete kokkulepete alusel võivad teiste liikmesriikide ametiasutused osaleda Hispaanias tehtavas kontrollis mitte ainult vaatlejatena, vaid ka piiratud pädevusega.	
Rootsi		Üksnes vaatlejana.	

Kas teises liikmesriigis tehtud kontrolliga kogutud tõendeid saab kasutada tõenditena kohtus? (Üksikasjalikud tulemused)

Liikmesriik	JAH	Ei/piirangud
Austria	Jah	
Belgia	Jah	
Bulgaaria		Vastuoluline kohtupraktika vastuvõetavuse küsimuses. Menetlusõiguses puuduvad selgesõnalised sätted selliste tõendite kohtus kasutamise ja vastuvõetavuse kohta.
Horvaatia	Tõendid tuleb esitada IMI-süsteemi kaudu.	
Küpros	Tõendid tuleb esitada IMI-süsteemi kaudu.	
Tšehhi Vabariik	Üldiselt saab kohtumenetluses tõendina esitada mis tahes tõendeid, mis võivad aidata selgitada vaidluse eset, kui tõendid on saadud seaduslikult. Haldus- ja kriminaalmenetluses ei tohi tõendeid, mida otsitakse või hangitakse ebaseaduslikult, põhimõtteliselt kasutada kohtumenetluses.	
Taani	Jah	
Eesti	Välisriigi pädeva asutuse kogutud tõendeid käsitatakse tõenditena ka Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse kohase vastutuse rakendamisel. Eestis ei menetleta trahve kohtus, v.a kui tööandjad vaidlustavad tööinspektsiooni määratud trahvi.	
Soome	Soomes tohib kriminaalmenetlustes kasutada teiste liikmesriikide dokumente. Soome pädev asutus võib taotleda teise liikmesriigi pädevalt asutuselt dokumendi esitamist või kättetoimetamist, kui see on lubatud asjaomase liikmesriigi õigusega. Taotlus esitatakse asjaomases liikmesriigis nõutava menetluse kohaselt ning kooskõlas Soome ja asjaomase liikmesriigi vahel kokkulepituga. Teisest liikmesriigist dokumentide saamise menetlus toimub tavaliselt IMI-süsteemi kaudu, kuid lähetatud töötajate seadusel põhineva kriminaaluurimises ei ole see juriidiline nõue.	
Prantsusmaa	Tõendid tuleb esitada IMI-süsteemi kaudu.	
Saksamaa		Liikmesriikide pädevate asutuste vahel vastastikuse abi korras vahetatud andmed/teave (ametlikud vastastikuse abi taotlused/teabevahetus ilma eelneva taotluseta (omaalgatuslik teabevahetus)) haldusmenetluses.
Kreeka	Piirangutega: tõendeid tohib kasutada üksnes ametlikult tõlgituna ja liikmesriigi kohus hindab neid oma äranägemisel.	
Ungari	Jah	

Liikmesriik	JAH	EI/piirangud
Iirimaa		2015. aasta töösuhete seaduse § 27 lõikes 7 on sätestatud erand seoses ennast süüstavate avalduste või omaksvõttudega, mis on tehtud kooskõlas inspektori volitustega nõuda üksikisikult lisateabe esitamist ja küsimustele vastamist.
Itaalia	Tuleb märkida, et riigiametnike (nt Itaalia inspektorite) kogutud tõenditel on kohtus suurem väärtus. Lisaks soovitatakse töötajate lähetamise juhtumites kasutada IMI-süsteemi, arvestades selle selget õiguslikku alust.	
Läti	Dokumendid tuleb hankida seaduslikult ja esitada IMI-süsteemi kaudu. Tõendid tuleb ametlikult tõlkida läti keelde ja need peavad vastama samadele tingimustele kui Lätis kogutud tõendid.	
Leedu	Tõendid tuleb esitada IMI-süsteemi kaudu.	
Luksemburg	Siseriiklike õigusaktide rikkumisega seotud tõendavate dokumentide alusel.	
Malta	Üldpõhimõte on, et tuleb esitada parimad tõendid. Seega võidakse nõuda, et tõendid kogunud välisriigi inspektor annaks tunnistusi.	
Madalmaad	Tõendid peavad vastama samadele tingimustele kui Madalmaades kogutud tõendid. Enamasti vastab IMI-süsteemi kaudu vahetatav teave nendele tingimustele.	
Poola	Jah Tõendid tuleb koguda seaduslikult kooskõlas Poola õigusaktidega ja liikmesriigi kohus hindab neid omal äranägemisel. Üldiselt tuleb võõrkeelsed dokumendid tõlkida poola keelde ja võidakse nõuda ka täiendavat legaliseerimist.	
Portugal	Tõendid tuleb koguda seaduslikult kooskõlas Portugali õigusega.	
Rumeenia		Tõendite vastuvõetavus sõltub kohtust (kohtu otsusest).
Slovakkia	Jah, tõendid tuleb koguda seaduslikult kooskõlas Slovakkia õigusega ja riigisisene kohus hindab neid omal äranägemisel.	
Sloveenia	Et välisriigi dokumenti saaks kasutada tõendina, peab see olema tõendatud ja sellel on vastastikkuse tingimusel samasugune tõendusjõud nagu riigisisel avalikul dokumendil. Tõendite kasutamine sõltub siiski konkreetse juhtumi asjaoludest. Järgida tuleb menetlusnormide asjakohaseid sätteid.	
Hispaania	Jah	
Rootsi	Jah	

Kas teises liikmesriigis tehtud kontrolliga kogutud tõendeid saab kasutada tõenditena haldusmenetlustes? (Üksikasjalikud tulemused)

Liikmesriik	JAH	Ei/piirangud
Austria	Jah	
Belgia	Jah	
Bulgaaria	Jah	
Horvaatia	Tõendid tuleb esitada IMI-süsteemi kaudu.	
Küpros	Tõendid tuleb esitada IMI-süsteemi kaudu.	
Tšehhi Vabariik	Üldiselt saab haldusmenetluses tõendina esitada mis tahes tõendeid, mis aitavad selgitada vaidluse eset, kui need on hangitud seaduslikult. Teise liikmesriigi kontrolliasutuse kogutud tõendid tuleb Tšehhi kontrolliasutusele esitada nii, et on selgelt näha, et tõendeid esitab konkreetne välisriigi asutus, samuti nende esitamise aeg ja viis (IMI või postiteenuse osutaja kaudu või muul viisil). Muud kui tšehhi- või slovakeelseid tõendeid tuleb esitada koos ametliku tõlkega tšehhi keelde, v.a kui haldusasutus sellist tõlget ei nõua.	
Taani	Jah	
Eesti	Välisriigi pädeva asutuse kogutud tõendeid käsitatakse haldusmenetlustes tõenditena ka Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse kohase vastutuse rakendamisel. Märkusena lisatakse, et praktikas palutakse edastada tõendid IMI-süsteemi kaudu, et järgida andmekaitse-eeskirju.	
Soome	Kui juhtum ei ole seotud rahalise halduskaristuse või trahvi määramisega, vaid on seotud teises liikmesriigis kogutud tõenditega, mida nõuavad Soome töötervishoiu ja tööohutuse asutused, puudub eeldatavalt juriidiline nõue IMI-süsteemi kasutamiseks. Soome lähetatud töötajate seaduse kohaselt võib Soome pädev asutus taotleda teise Euroopa Liidu liikmesriigi pädevalt asutuselt dokumendi esitamist või kättetoimetamist, kui see on lubatud asjaomase liikmesriigi õigusega. Taotlus esitatakse asjaomases liikmesriigis nõutava menetluse kohaselt ning kooskõlas Soome ja asjaomase liikmesriigi vahel kokkulepituga.	
Prantsusmaa	Tõendid tuleb esitada IMI-süsteemi kaudu.	

Liikmesriik	JAH	EI/piirangud
Saksamaa		Liikmesriikide pädevate asutuste vahel vastastikuse abi korras vahetatud andmed/teave (ametlikud vastastikuse abi taotlused/teabevahetus ilma eelneva taotluseta (omaalgatuslik teabevahetus)) haldusmenetluses.
Kreeka		Ei.
Ungari	Jah	
Iirimaa	Tõendid tuleb koguda 2015. aasta töösuhete seaduse §-s 27 sätestatud inspektori volituste kohaselt.	
Itaalia	Töötajate lähetamise korral soovitakse kasutada IMI-süsteemi, arvestades selle selget õiguslikku alust.	
Läti	Tõendid tuleb ametlikult tõlkida läti keelde ja need peavad vastama samadele tingimustele kui Lätis kogutud tõendid.	
Leedu	Tõendid tuleb esitada IMI-süsteemi kaudu.	
Luksemburg	Siseriiklike õigusaktide rikkumisega seotud tõendavate dokumentide alusel.	
Malta		Ei.
Madalmaad	Tõendid peavad vastama samadele tingimustele kui Madalmaades kogutud tõendid. Enamasti vastab IMI-süsteemi kaudu vahetatav teave nendele tingimustele.	
Poola	Kui eriõigusaktides või rahvusvahelistes lepingutes ei ole sätestatud teisiti, võib kohus välisriigist pärit ametlike dokumente põhimõtteliselt hinnata oma äranägemisel. Võõrkeelsed dokumendid tuleb tõlkida poola keelde ja võidakse nõuda ka legaliseerimist.	
Portugal	Tõendid tuleb koguda seaduslikult kooskõlas Portugali õigusega.	
Rumeenia	Tõendid tuleb esitada IMI-süsteemi kaudu.	
Slovakkia	Tõendid tuleb saata IMI-süsteemi või muu ühtse mehhanismi kaudu, sest see suurendab tõendite õigusjõudu. Üldiselt võib tõendeid siiski esitada mis tahes meetodil, mis i) sobib tegeliku olukorra määramiseks ja selgitamiseks ning ii) on kooskõlas seadusega.	
Sloveenia	Et välisriigi dokumenti saaks kasutada tõendina, peab see olema tõendatud ja sellel on vastastikkuse tingimusel samasugune tõendusjõud nagu riigisisese avalikul dokumendil. Vastastikkust ei kohaldata sertifikaatide suhtes. Tõendite kasutamine sõltub siiski konkreetse juhtumi asjaoludest. Järgida tuleb menetlusnormide asjakohaseid sätteid.	
Hispaania	Tõendeid saab kasutada haldusmenetlustes, mis algatatakse töö- ja sotsiaalkindlustusinspektsiooni tegevuse raames.	
Rootsi	Jah	

Kuidas Euroopa Tööjõuametiga ühendust võtta

E-postiga:

- E-post: inspections@ela.europa.eu
- Veebileht: <https://www.ela.europa.eu/en/contact>

Kuidas leida ELA kohta teavet

Internet

Euroopa Tööjõuameti teave on veebilehel <https://www.ela.europa.eu/index.html>

ELi väljaanded

Tasuta ja tasulisi ELi väljaandeid saab alla laadida või tellida EU Bookshopist aadressilt <http://bookshop.europa.eu>.

ELi õigus ja seotud dokumendid

ELi õigusteave, sealhulgas kõik ELi õigusaktid alates 1951. aastast kõigis ametlikes keeltes, on avaldatud EUR-Lexi veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>

